

Ocak - Şubat 2020

ISSN: 1306 - 3731

Fiyatı : 10 TL.

15.
YIL

Akpınar

85.
SAYI

KÜLTÜR SANAT VE EDEBİYAT DERGİSİ

Kuruluş T. : 01.01.2006

Kurucusu : İsmail ÖZMEL

“PUTLARI YIKIYORUZ” KİTABI DOLAYISIYLA PROF. DR. ALİ İHSAN KOLCU İLE YAPILAN SÖYLEŞİ

- Prof. Dr. İnci ENGİNÜN
- Halide Edib ADIVAR
- Mehmet Nuri PARMAKSIZ
 - İsmail ÖZMEL
- Bedrettin KELEŞTİMUR
 - Abdülkadir GÜLER
 - İbrahim ŞAŞMA
 - Ali Rıza KAŞIKCI
 - Mehmet BAŞ
 - Musa DOĞRUER
- Nimetullah ŞENTÜRK
 - Hatice TÜRKOĞLU
 - Kerem YILMAZ
 - Şakir MUSALLİ
 - Selin ÖZMEL

Akpınar

15.
YIL

*Marka Şehir Niğde
Sizi Çağırıyor*

akpinardergisi.com

SAHİBİ ve GENEL YAYIN YÖNETMENİ

İsmail ÖZMEL
ismailozmel@hotmail.com

YAYIN KURULU

İsmail ÖZMEL
Nevzat TOPAL
Murat SOYAK

DANIŞMA KURULU (HAKEM HEYETİ)

Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU (Selçuk Üniversitesi Em.Ö.Ü.)
Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet BURAN (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Pervin ÇAPAN (Muğla Üniversitesi)
Prof. Dr. Nedim BAKIRCI (Niğde Üniversitesi)

YAZIŞMA VE YÖNETİM YERİ

Yeni Çarşı İş Merkezi B Blok Nu. 1/5 NİĞDE
Telefon: 0.388 213 12 50 Belgegeçer: 0.388 233 35 45

ABONE ÜCRETİ

Tanesi : 10 TL
Yıllık Abone Bedeli: 70 TL
Resmî Abone Bedeli: 150 TL
Yurtdışı Abone Bedeli: 50 Avro
Posta Çeki: 5145515 (İsmail ÖZMEL)
Banka Hesap No : Yapı Kredi Niğde Şubesi
Iban : TR83 0006 7010 0000 0061 2945 53

GRAFİK & TASARIM

Hüseyin BİLEN

BASIM YERİ KARAN OFSET

İlhanlı Mah. Aydınlık Cad. 95/ A • NİĞDE
Tel: 0.388 233 66 22 • Belgegeçer: 0.388 233 88 11

Dergiye gönderilen yazı ve şiirler basılsın basılmıyın geri verilmez. Yayınlanması istenen yazıların el-mek adresimize gönderilmesi gerekmektedir. Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve şiirlere ücret ödenmez. Yayın kurulu gerekli gördüğünde yazılarda değişiklik yapabilir.

İÇİNDEKİLER

- 3 T.B.M.M.ve YAZARLAR
Prof. Dr. İnci ENGİNÜN
- 7 OTUZ ÜÇ YIL ÖNCE
Halide Edib ADIVAR
- 9 "PUTLARI YIKIYORUZ" KİTABI DOLAYISIYLA
PROF. DR. ALİ İHSAN KOLCU İLE YAPILAN SÖYLEŞİ
Merve MUTLU
- 18 HASRETİN NARINDA SÜVEYDÂ'YA MEKTUP 26
Mehmet Nuri PARMAKSIZ
- 20 "NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE!"
ÖZDEYİŞİNİN ANLAMI ÜZERİNE
İsmail ÖZMEL
- 24 İÇİMİZDEKİ SES, BARIŞ MANÇO
Bedrettin KELEŞTİMUR
- 26 DİYARBAKIR KARPUZU, MANİLER VE BİR EFSANE
Abdülkadir GÜLER
- 28 BİR EVDE BİR ANA VARSA
İbrahim ŞAŞMA
- 29 HÂFİZ
Ali İhsan KOLCU
- 30 ŞAİR BİR DOSTA SESLENİŞ
İsmail ÖZMEL
- 30 GEL GİDELİM DOST İLINE
Ali Rıza KAŞIKCI
- 31 SESİMİN YITTIĞI YERDE
Mehmet BAŞ
- 31 BİR ÖMÜR GEÇTİ
Musa DOĞRUER
- 32 NİĞDE TARİH KOKUYOR
Nimetullah ŞENTÜRK
- 33 KÜLLENMİŞ HİKÂYE
Hatice TÜRKÖĞLU
- 34 MERCAN ÇİÇEĞİ
Kerem YILMAZ
- 35 VATAN
Şakir MUSALLİ
- 40 NECİP FAZIL ÜZERİNE
Selin ÖZMEL
- 42 2018- 2019 AKPINAR DERGİSİ DİZİNİ

Sevgili Akpınar Okuyucuları,

TÜRKÇE'NİN AHENGİNİ KORUMAK İÇİN NELER YAPILABİLİR?

İSMAİL ÖZMEL

Türkçe üzerinde durup düşünmeye ihtiyacımız olduğunu hep söyledim, yazdım. Çünkü halen eski alfabemizde şöyle yazılırdı, yeni alfabemizde böyle yazılmalıdır demeye devam ediyoruz. Bu iki alfabe öncesinde de Türkçenin uygulanan gelişmiş bir yazı dili, konuşma dili ve söyleyişi vardı. Telaffuz dediğimiz şey, İstanbul hanımefendilerinin konuştuğu ve Yahya Kemal'in ifadesi ile 400 yılda ulaştığımız ahengiyle Türkçe konuşan bir neslimiz var. Bizim ölçümüz ve hareket temelimiz yakaladığımız bu seviye ile uyumlu olmalıdır.

İsmi unutulmayan radyo ve TV sunucularını hatırlayalım. Baki Süha Ediboğlu, Halit Kıvanç, Aytaç Kardüz, Mesut Mertcan, Zafer Celasun, Tuna Huş, Jülide Gülizar, Gülgün Feyman gibi Türkçeyi kusursuz konuşanların sesli ve görüntülü programlarını dilcilerin incelemesi bize bazı ipuçları verecek ve tereddütlü birçok meseleyi bu şekilde; yazma ve söyleme bakımından; bir çözüme ulaştıracağımıza inanıyorum.

Dil canlı ve işlendikçe gelişen bir varlıktır. Hudutsuz imkânları bünyesinde barındırmaktadır. Özellikle Türkçenin fiil kökleri yönündeki zenginliği ve ekler ve çekim ekleriyle güncel ihtiyaçlara da cevap verme kabiliyetine sahip bir dil için günümüz Türkçesine eğilmek bir zarurettir.

Türkçe, Divanı Lügat 'it Türk'ten Yunus Emre'ye, Yahya Kemal'den Refik Halit Karay'a kadar büyük bir ahenk, söyleyiş ve yazma kolaylıklarına ulaşmış, halen de TDK kurumu ve üniversiteler Türk dili üzerine çalışanlar Türk dilinin tarihi, yapısı, dil bilgisi kuralları ve sözlükler, akraba diller ve diğer dillerle ilişkiler üzerine eserler vermektedirler. Artık Türkçede şu kelime böyle yazılır ve yazıldığı gibi de okunur demek noktasına gelmeliyiz.

Metin taramaları, eserlerde ve kıyıda köşede kalmış kelimelerden tedavüle sokulmamış ne kadar sözcük var? Deyimler ve atasözleri nesrimizi zenginleştiren unsurlardan sadece ikisi. Bunların sahada toparlanması için tekrar bir gayrete gelmeliyiz. Elbette Namık Kemal'den, Ömer Seyfettin'e, Ziya Gökalp'ten Sadri Maksudi Arsal'a hatta eskilere 1068'e kadar gidebiliriz, günümüzde de Türkçe'nin gerektiği şekilde üzerinde duran, eserler yayınlayan birçok edebiyatçımız; konuşmasıyla bir musiki yarattığı bilincinde olan sahne sanatkârlarımız var.

Türkçeyi güzel konuşanlara okutularak TDK sözlüğü görüntülü olarak kayda alınabilir. Bu okunuş internet ortamında herkese açık hale getirilebilir. Tenkitler tespit edilerek meselenin uzmanlarına sunulabilir. Böylece söyleyiş ve yazış konusundaki şüpheleri ortadan kaldırabiliriz diye düşünüyorum.

Türkçe üzerine daha yapılacak çok işimiz var, demeye devam etmeliyiz. Yine dopdolmuş bir sayı ile huzurunuzdayız. Saygılarımla...

T.B.M.M. ve YAZARLAR¹

Prof. Dr. İnci ENGİNÜN

**Meclisler
sadece
uyandırdıkları
heyecanla değil,
sağladıkları güven
ile devam ederler
ve saygı
uyandırırılar. İlk
B.M.M. hem
heyecan
uyandırmış hem de
güven vererek, o
müstesna günlerin
unutulmaz bir
kanıtı olarak
kalmıştır.**

19 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal Paşa Samsun'a çıktığında, gerçekleştireceği plan zihninde hazırды. Fakat günlük gelişmelerin ortaya çıkaracağı beklenmedik durumları başarısı için birer basamak haline sokan müstesna kumandan, planını açıklamadığını ve yeri geldikçe kısım kısım açıklamalar yaparak, planı safhalara ayırdığını Nutuk'da belirtir. İlk safha o güne kadar irade-i seniyye yani hükümdarın iradesine tabi olan milleti, kendi iradesine tabi kılmaktır.

O arka arkaya düzenlediği kongrelerde, halk ile yaptığı konuşmalarda, yabancıların sorularına bıkmadan usanmadan verdiği cevaplarda daima millî irade, millî hakimiyet kavramlarını kullanmıştır. Batılılar bunun mânasını kendi dillerine çevirdiklerinde hemen anlamışlardır.

23 Nisan 1920'ye kadar geçen bir yıla yakın süre içinde Atatürk Ankara'da BMM'ni açma kararını olgunlaştırır. BMM büyük bir coşkunluk ve heyecan içinde açılır. Olayın şahidi Yunus Nadi'nin hatıralarındaki en canlı parçalardan, biri bu heyecanlı olayın anlatıldığı sayfalardır.²

Bu heyecan Ankara'da uzakta bulunan yazarlar tarafından paylaşılır. Bu tür yazıların sayısı çoktur.

¹ Marmaranın Sesi, 13, Nisan 1985, s. 14-15.

² Döneminde yazılmış başka benzer metinler ve yabancıların izlenimleri için bk. Devrin Yazarlarının Kalemile Millî Mücadele ve Gazi Mustafa Kemal, 2 c., (M. Kaplan, B. Emil, N. Birinci, A. Uçman ile birlikte), Kültür Bakanlığı, 1981, 1180s. (2.b. 1992). "İngilizce Yayınlarında Atatürk ile İlgili İzlenimler", Mukayeseli Edebiyat, Dergâh Yayınları, 3 b. 2011, s. 129-150.

Bunlardan kısaca ikisi üzerinde duracağım. Birincisi iradesini eline almak üzere akın akın önderine koşan milletin durumunu, Abdülhak Hâmit'in Fatih hakkındaki şiirinden aldığı

“Akardı pâyına mahşer-misal bir millet”

mısraı ile anlatan Yahya Kemal'e aittir.

“Çoktan, pek çoktan beri bu millet bir oğlunun şahsında böyle temessül etmemişti. Milletlerin asırlarda bir doğurduğu büyük insanlar henüz eserlerini ikmal etmemişken bile gözleri kamaştırırlar, bize de bugün bu vâki oluyor”

der ve milletin timsali” olan bu büyük adamın kendi büyüklüğünün farkında olmadığını belirterek B.M.M.'nin kuruluşunun birinci yılında kendisiyle yapılan bir mülakatta söylediği şu sözleri kaydeder:

“Ben evvela her hangi bir suretle Anadolu'ya geçmek ve orada milletin efkâr ve hissiyatını bir defa daha yoklamak ve menabi-i memleketi [ülkenin kaynaklarını] takip etmek istiyordum. Samsun'a ayak bastıktan sonra derhal milleti ve memleketi yokladım. Gördüm ki memleketin ve milletin temayülatı istiklal müdafaasında tereddüt edenleri hacîl [utanmış] bir mahiyet-i âliyededir.

Filhakika iki seneden beri bütün dünyanın şahit olduğu vakayi ve hadisat, düşüncelerimde isabet ve milletin azm ü imanında hakiki salabet olduğunu ispat etti. Bundan dolayı cidden müftehirim.”

Yahya Kemal, “Bu sözleri dikkatle okuyanlar yumurta mı tavuktan çıktı? Tavuk mu yumurtadan! Düşünür dururlar. Bir milletin tekevvün devresinde fertler böyle kendilerini göremezler, millet kendini bir timsalde görür” diye devam eder.

Anadolu “arслан” kesilmiştir. Bunun sebebi bitti, tükendi sanılan Anadolu'nun beklediği adamı, yani önderini bulmasıdır. Yahya Kemal, o güne kadar kimsenin Türk milletini tanımadığını ifade ederek, “Mustafa Kemal Paşa'nın asıl dehası, Samsun'a çıktığı günden itibaren Türk milletinin istiklal iddiasında olduğunu sezmişindir” der.

Yahya Kemal'in bu teşhisi son derece yerindedir. O milletin nabzını elinde tutmuş, ondan ses almasını bildiği gibi, kendi isteklerini de ona aktarmıştır.

Bundan dolayı bütün millet onun yol göstericiliğinde kendi millî iradesini kullanmasını öğrenmiştir. B.M.M. zabıtlarını veya o günlerdeki toplantılarına dair yazıları okurken Birinci B.M.M.'nin hayli zıt, çetrefil, hatta o günlerin çok müstesna şartları içinde hiç de yerinde

görünmeyen mücadelelerle dolu geçtiğini görürüz. B.M.M.'nin toplantıları ve müzakereleri, o günleri uzaktan takip eden yazarlara büyük heyecan verir. Yıllardır özlenen demokratik teamül yerleşmektedir. Hem de milletin temel meselesi olan varlığını koruma mücadelesini verirken. Fakat aynı zamanda da meclis kendisini millî timsalin koruyuculuğunda bulmaktadır.

Yakup Kadri de 26 Ağustos 1921'de yazdığı "Büyük Millet Meclisi" adlı yazısında üç yüz mebusun oluşturduğu heyetten söz eder ve onların "müşterek psikolojileri üzerinde durarak şunları yazar:

"Müşterek psikoloji diyorum; zira bir heyeti meydana getiren azalar ayrı ayrı ele alınacak, ayrı ayrı incelenip tahlil edilecek olursa insanda bu şûrânın fikri ve manevi kıymetine dair pek eksik bir intiba edinmiş oluruz. Hiç kimse iddia edemez ki, bugün Ankara'da mebus unvanını taşıyan kişiler, milletin en aydın, en seçkin ve en çok ilim ve dirayet sahibi şahıslarını temsil ediyor. Bunların çoğu doğrudan doğruya halktan çıkmış basit, mütevazı kimselerdir. Hüsnüniyetlerinden, milliyet ve imanlarına aşırı bağlılıktan başka faziletleri yoktur. Hatta bazıları Türkelerini baştan başa ilahi bir ateşle tutuşturan mefkûrenin enginliğini ve azametini tamamiyle kavrayamayacak derecede

dardırlar."

"İşte, bu sebepler dolayısıyladır ki, bu sade ve basit ekseriyet arasında bulunan mümtaz bir zümre, Meclisi henüz Avrupa parlamentolarına göre düzenleyip kurmayı başaramamıştır."

Bu meclis daha öncekilere hiç de benzemez. "Azaları arasında millî davamızı kazanmak emelinden başka sabit ve berrak bir fikir ve prensip tesanüdü" bulunmayan bu meclisi Yakup Kadri şöyle anlatır:

"Bunların her biri, milletin şimdiki vekilleri hiç değilse doğrudan doğruya bu duyguları olduğu gibi temsil edebilecek üstünlükteydiler. Bunların her biri kendi memleketinin kıyafetiyle kürsüye çıkıp da söz söylemeğe başlar başlamaz bütün Anadolu halkının sesini hep bir araya toplanıp bir hülasa halinde tek bir hançereden çıkmadadır zannediyorum. Diyebilirim ki, hiçbir memlekette, hiçbir çağda vekil müvekkiline bu kadar yakın olmamış ve hiçbir demokrasi bu kadar demokratik bir manzara arz etmemiştir. Bu bakımdan, Büyük Millet Meclisi milletin bütün emellerine, arzularına, irade ve mefkûresine, hatta günün hadiselerinden doğma heyecanlarına en sadık bir akis bulmaktadır. Son harpleri müteakip halkın vicdanı gibi ve halkın vicdanı ile beraber harekete gelen, coşan B.M.M.'nin günlerce hatta gecelerce

devam eden gizli ve açık celselerinden sonra Reis Mustafa Kemal Paşa'yı bütün Anadolu ordularına başkumandan seçişi işte bu nevi kararlardan biridir."

"Bu seçim, bütün Anadolu halkını adeta sevinçten coşturdu. En cahil, en karanlık tabakalardan, en mümtaz, en münevver zümrelere kadar herkesin gözünde yeni bir ümit yeni bir şevk ve ferahlık parlıyor. Bütün sınırlara bu taze kuvveti veren B.M.M.'dir. Orası mücadelemizin bu zor devresinde bana ilk defa olarak millî irademizin bir kaynağı hâlinde görüldü. Gerçi bu kaynak o derece duru ve arı değildir ama muhakkak suyu gür ve çağılı bir kaynaktır.

Bu hâliyle bu meclis son derecede demokratiktir."

Bunlar mümtaz Türk yazarlarından alınan sadece iki yazıdır. O devrin kalemlerinden meclis hakkında daha pek çok heyecan verici yazı çıkmıştır. Fakat meclisler sadece uyandırdıkları heyecanla değil, sağladıkları güven ile devam ederler ve saygı uyandırırılar. İlk B.M.M. hem heyecan uyandırmış hem de güven vererek, o müstesna günlerin

unutulmaz bir kanıtı olarak kalmıştır.

B.M.M. ve hükûmet faaliyetlerine devam ederken bir devlet durumundadır. Bu devletin resmî adı, başarı kazandıktan, kendisini ispat ettikten sonra 29 Ekim 1923'te konacaktır. Garip bir tesadüf, belki de ortak bilinçaltının bir tecellisidir, tıpkı eski Türklerin çocuklarına bir kahramanlık yaparak kendilerini ispat etmelerine kadar ad konmadığı gibi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti de meclisin açılmasıyla fiilen kurulduğu halde adı yoktur. Bu dönem adeta devletimizin çocukluk dönemine tekabül etmektedir. O çocukluk günlerinde ise pek büyük işler başarılmış, millet bilinci uyandığı gibi, vatan kurtarılmış, millî birlik sağlanmış ve demokratik temel atılmıştır. Bu değerler, her Türkün küçük yaştan itibaren öğrenmesi gereken değerlerdir. Onun için millî hakimiyetimizin başlangıcı olan 23 Nisan tarihinin çocuk bayramı olarak kutlanmasını, geleceğin idarecileri ve büyükleri olacak çocukları millî hakimiyet kavramına ve geleneğine alıştırmaya bayramı saymak da en doğru hareket olmuştur.

OTUZ ÜÇ YIL ÖNCE³

Halide Edib ADIVAR

Buraya gelenler arasında New York'ta Yunanca bir mecmua çıkaran bir gazeteci vardı. Masa başında konuşulurken dedi ki: "Yunanistan için bu hezimet, megalomania denilen yanlış hayalden ve zihniyetten kurtulmak için tek çareydi. Belki bundan sonra Yakın Şark'ta Türklerle anlaşmak ve beraberlik iki taraf için de hayırlı olacağını anlarız." Garip olarak, Mustafa Kemal Paşa dahi harp sona erince Yunanistan'la anlaşmayı hayırlı buluyordu.

Yılın her hangi bir gün veya günlerine ait kısa kısa sahneler hafızamda çaktı söndü.

Evela Dumlupınar... İnişli çıkışlı geniş ve boş bir yer. İçerlerine doğru bir yerde, büyücek bir eski evde ordu merkezi var. Bu evden tıpkı bir deniz hamamına uzanan ince ve tahta bir iskeleye benzeyen bir şey nihayetinde, üstü açık bir odaya benzeyen genişçe bir yerinde Mustafa Kemal Paşa oturuyor, bir kıyamet gününü andıran boşluktaki hayat hareketini seyrediyor.

Bazen yaya, bazen atla vazife iktizası dolaştığım bu geniş saha dolup boşalıyor. Dumlupınar kadınları heyecan içinde. Kafile kafile dolaşıyorlar. Yüksek sesle istila devrinde başlarından geçenleri anlatıyorlar. Kalabalığın ortasından bir ucu yolda bir ucu ordu karargâhında, sonu gelmeyen yüksek rütbeli veyahut alelade erlerden müteşekkil bir esir kafilesi. Halk hep dönüp Mustafa Kemal Paşa'nın bu panoramayı seyrettiği yere bakıyor. Evin arkasından aşağı doğru yürürseniz, kıyamet gününün içine dalmış gibi oluyorsunuz. Silah, eşya, kâğıt paralar, insanlar, sahibini kaybetmiş uluyan köpekler, başıboş atlar, daha neler neler.

Bu eşya arasında birkaç tane uzun demir vazo var. Üzerinde iki el birbirine uzanmış, küçük parmaklarına takılı zincirin ortasına takılmış bir kalp. Bu o günkü Yunanistan'ın Anadolu ile münasebetini ifade eden bir sembol. Evet o günkü hezimete uğrayan ve çok pahalıya oturan bir zihniyetin ifadesi. O zincir, işte esasen sakattı ve otuz üç yıl önce koptu. Bunlardan birini Mustafa Kemal Paşa bana hediye etmişti. Şimdi ona bakarken Yunanistan'ın o günkü hareketi hakkında iki Yunanlının sözlerini burada tekrar edeceğim. Bir tanesi o

günlerde esir düşen bir Yunan neferinin sözleri. Demişti ki:

"Beni ta Yanya'dan sürüklediler, getirdiler. İstemedik, fakat ne yapalım? Bizi topraklarınıza ayak bastığımız günden beri dağdan dağa tırmandırıyorlar. Her dağın eteğinde, bu dağın arkası son merhalemiz dediler. Fakat dağlar bitmedi. Her dağı aştıkça, arkasından bir tane daha çıkıyor."

Evet, Anadolu'muz küçük büyük, sonu gelmeyen dağ ve dağcıklar silsilesidir.

Bir tanesini, Amerika'da Williamstown'da milletlerarası bir kongreyi açmak için beni davet ettikleri zaman gördüm. Yakın Şark ve Avrupa meselelerine ait bir kongreydi. Ayrıca bir de yuvarlak masanın idaresini bana vermişlerdi. Buraya gelenler arasında New York'ta Yunanca bir mecmua çıkaran bir gazeteci vardı. Masa başında konuşulurken dedi ki:

"Yunanistan için bu hezimet, megalomania denilen yanlış hayalden ve zihniyetten kurtulmak için tek çareydi. Belki bundan sonra Yakın Şark'ta Türklerle anlaşmak ve beraberlik iki taraf için de hayırlı olacağını anlarız."

Garip olarak, Mustafa Kemal Paşa dahi harp sona erince Yunanistan'la anlaşmayı hayırlı buluyordu.

Yine otuz üç yıl eveline dönelim. Bu defa eski bir Türk evinin geniş sofasındayız. Pencerelerin önünde yuvarlak bir masa var. Başta sıra ile Mustafa Kemal, Fevzi Çakmak ve İsmet İnönü oturuyorlar. Karşılarında Trikopis. Aralarında o zaman Tetkik-i Mezalim teşekkülünü idare eden Halide Onbaşı da oturuyor, not alıyor.

Bu masada dikkati çeken Türkiye

denilen temeli geniş ehramın tepesinde duran bu üç büyük askerdir. Yazık ki Ali Fuat ve Refet Paşalar burada yok. Fakat onlar da aynı derecede ehramın salâbetine dimdik durmasına âmil olan iki büyük askerdir. Bunların hepsi tarihin revişini değiştiren bu askerî harekette, başka başka cihetlerde bu zaferin unutulmayacak nişan taşlarıdır.

Bu sahnede bu satırları yazanı en fazla alakadar eden, muzaffer ve mağlup askerlerin münasebetidir. Tek konuşan Mustafa Kemal Paşa. Tebessüm ediyor ve Trikopis'e iltifat ediyor, kahve ikram ediyor. Sonra bir askerî münakaşa başlıyor. Bu münakaşa bu zaferdeki taktikler üzerindedir. Trikopis, Mustafa Kemal Paşa konuşurken hezimetin acısını adeta unutmuş, mesleğinin bir yıldızı ile temas, ona büyük bir heyecan vermiş. İki ordunun taktiklerini tenkit ederken, iki satranç oyuncusunu hatırlatıyorlar. İnsana, filme alınacak bir eserin senaryosunu tahlil ediyorlar gibi geliyor. Mustafa Kemal Paşa konuşurken ne kadar yetişkin olursa olsun, bir sürü münekkitle bir dâhi eser yaratıcı arasındaki farkı derhal seziyorsunuz.

Dâhilerin taktik ve metotları, sadece usul ve mantık üzerinde duran meslek sahiplerinden bambaşkadır. Mustafa Kemal Paşa'nın hazırladığı senaryo ve tatbik usulleri tarihin revişini değiştiren bir meşale altında yapılmıştır.

Bugün bunları hatırlarken otuz üç yıl önce, o büyük tarihî dramda rol almış olanların yaşayanlarından isimsiz kahramanlarından başlayarak rahmete kavuşmuşların ve bütün bu muazzam dramın büyük bir sembolü olan Mustafa Kemal Paşa'nın önünde eğilmek gerektir.

“PUTLARI YIKIYORUZ” KİTABI DOLAYISIYLA PROF. DR. ALİ İHSAN KOLCU İLE YAPILAN SÖYLEŞİ

Merve MUTLU⁴

Bugün vatan dediğimiz kavram Namık Kemal’le birlikte var olmuştur. Tabii ki bir vatanımız vardı ama bu vatanımız Osmanlı padişahlarının gözünde “Memalik-i Osmaniye”dir. yani Osmanlı mülkü. Onlar vatan kelimesini kullanmazlar. Memalik-i Osmaniye, memalik-i mahrusa yani benim mülküm, Osmanlı’nın mülkü, Osmanlı’nın toprağı der. Dolayısıyla bu anlayışı yıkmıştır; tıpkı Fransız İhtilali’nde olduğu gibi artık insanlar kendilerini o ülkenin birer hissedarı bir vatandaşı, sahibi olarak tescil ettirmişlerdir. Vatan kelimesinin, kavramının bize taşıdığı en önemli şey budur.

1. Putları Yıkıyoruz kampanyasının Nazım Hikmet tarafından 1929’da başlatıldığını biliyoruz. Sizin bu polemiği Namık Kemal’den başlatıp Necip Fazıl’a getirmenizin sebebi nedir? Yeni Türk şiirini neden put yıkıcılık ve put dikicilik üzerinden değerlendirmeye tabi tuttunuz?

Edebiyatımızda Putları Yıkıyoruz kampanyasının isim babası Nazım Hikmet’tir. Nazım Hikmet bu görüşe bir günde gelmemiş. 1929’da çalışmaya başladığı Zekeriya Sertel’in Resimli Ay dergisinde Türk edebiyatına şatafatlı, gürültülü bir giriş yapmak amacıyla, plânlanmış ve Zekeriya ve Sabiha Sertel’le uzun görüşmeler sonucunda önceden hazırlanmış bir çıkıştır.

Nazım Hikmet’in buradaki niyeti kendisinden önceki büyük şairlere, tabiatıyla onların temsil ettiği edebiyata saldırarak edebiyat arenasında kendisine bir yer bulma çabasıdır. 1929’dan önce Nazım Hikmet’in adı çok bilinmez. Millî Mücadele yıllarındaki hayatı Nazım Hikmet’in hayatı biyografisinde hiçte övüneceği yıllar değildir. 1929’da Resimli Ay’da başlattığı Putları Yıkıyoruz’un ilk hedefi o dönem hâlâ şöhretini koruyan saygı gören, itibar gören şair-i azam diye tanınan Abdülhak Hâmid’dir. Esasında Abdülhak Hâmid’de kendi gençliğinde Divan edebiyatının putunu

kırmaya çalışan şairlerden biriydi. “Evet, tarz-ı kadim-i şiiri yıktık, herc ü merc ettik” diye başlayan Nâkâfi şiirinde bu hamleyi görürüz. Bu şekilde Hâmid’in şiirleri incelendiğinde hiç gazel yazmadığını görürüz. Bu çok önemli bir tespittir. Yani yeni şiire başladığı yıllarda bile eski şiire iltifat etmemiştir. Birer şiir okulu diye adlandırabileceğimiz gazel, kaside yazma geleneğinden geçmemiştir. Bu bakımdan Türk edebiyatından eskiden yeniye geçen şairlerinden değildir. Gençliğinde eski şiirin ömrünü sürdürmesine de itirazı olmuştur. İşte kaderin cilvesi ki kendi ömrünün sonlarına doğru -on yıl daha yaşayacaktır- Nazım Hikmet’in saldırısına karşı karşıya kalmıştır. Fakat Nazım Hikmet’in saldırısı Hâmid’i çok da rahatsız etmez. Yani Hâmid, bu hadiseyi kendinden emin, olgun bir insan tavrıyla tebessümle karşılamıştır; fakat daha çok Hâmid’i sevenler eski şiiri (eski şiirden kastımız Tazimat geleneği ile başlayan şiiri, zevkiyle duymuş olanlar, onların temsil ettiği düşünceler ve temsil ettiği sahipleridir) başta Nazım Hikmet’in saldırılarına Hamdullah Suphi olmak üzere karşı çıkmıştır.

Bu ilk put kırma hareketini daha sonra Mehmet Emin Yurdakul hedef tahtasına konarak devam eder. Mehmet Emin’in gürlütüsü daha çok Hâmid’e göre daha fazla olmuştur. Çünkü Mehmet Emin Türkiye’de Türkçü edebiyatı temsil eden önemli bir hafıza, önemli bir şairdi. Hâlâ bu görüşlerin toplum içerisinde tedavülde

olduğu, bir karşılığının olduğu edebiyatın temsilcisiydi. Bu bakımdan komünist olarak tescillenmiş Nazım Hikmet’in böyle Türkçü şaire saldırması hoş karşılanmadı. Hem gençlik tarafından hem de okur-yazar çevrelerinde büyük bir tepki gördü. Sonuç itibarıyla Nazım Hikmet aradığı çıkışı yakalamış ve bunun bereketini gördükten sonra saldırmaya yine devam etmiştir.

Üçüncü saldırı da Hamdullah Suphi ve arkasından Yakup Kadri, kendisine el veren, iş bulan yalnız kaldığı zamanlarda ona destek çıkan Peyami Safa’yadır. Vaktiyle kendisine destek veren bu yazarla bir zaman sonra arası bozulur ve onu da hedef tahtasına koyar. Bu arada Namık Kemal’e de saldırır.

Dolayısıyla Putları Yıkıyoruz kampanyasının isim babası Nazım Hikmet, Zekeriya Sertel Resimli Ay kadrosundadır. Oraya aittir. Biz bu kampanyanın adını Türk edebiyatının genel yapısını düşünerek daha gerilere götürerek Yeni Türk Edebiyatı’nın başlangıç noktasına taşıyarak Namık Kemal’in içinde bulunduğu, yetiştiği Divan edebiyatını bir zamandan sonra reddederek, o şiirdeki put, sanem diye adlandırılan sevgili tipini, kadın tipini, maşuk tipini yerle bir ederek, kadın figürünü ortadan kaldırmış; bir zaman sonra o kadın figürünün yerine daha yerli daha milli ve her mahallede rastlayabileceğimiz Türk kadın tipini ortaya çıkarmıştır.

Namık Kemal tiyatro, roman hatta

şairlerinde kendini gösteren yeni bir kadın figürü ortaya koymuştur. Bu kadın figürü Vatan Yahut Silistre tiyatrosundaki Zekiye tipi ya da şairlerindeki “hürriyet yüzlü kız” ile birleşir. Ortaya yerli, milli bir karakter çıkar. Artık kadının dış görünüşü, güzelliği, boyu endamı, kaşı, gözü, kirpiği, yanağı, dudağı, saçları, dişi resmedilmez onun karakteri, kişiliği, yapıp ettikleri yani aksiyonu öne çıkar. Bu bakımdan bu bir kırılmadır. Bize göre ilk Türk edebiyatını esas alırsak ilk bilinçli ve yapıcı çıkış Namık Kemal'e aittir. Muarızı olduğu Divan Edebiyatı putunu yıkarak işe başlar. Bugün bu put ayakta ve hayatın içindedir. Namık Kemal'in inşa ettiği put ya da karakter-kişilik canlı halde aramızda yaşamaktadır. Yakın tarihte özellikle İstiklal Savaşı sırasında bunun canlı örneklerini sık sık gördük. Bu put yıkma hadisesini bizim Namık Kemal'den başlatmamızın esas nedeni budur. Fakat Namık Kemal'in putu nihayetinde edebiyat içinde bir zihniyetin bertaraf edilip yeni bir zihniyetin inşası için kullanılan bir yol olarak tercih etmişti.

Çalışmamızın başlangıç noktasında sadece metinlerle sınırlı kaldı. Fakat daha sonra ikinci aşamada özellikle Ahmet Midhat Efendi'nin, Muallim Naci ile olan ilişkisi daha sonra Servet-i Fünûncularla olan kalem kavgalarında iş bu sefer canlı figürlere dönüşür. Bununda ilk şahsiyeti Midhat Efendi'dir. Midhat Efendi kendi gazetesini bir mektebe dönüştürme kaygısı güden Batılı normlara göre yeni bir

edebiyatın kurulması gerektiğine inanan önemli bir yazarımızdır. Fakat o dönem itibariyle eldeki şair malzemesi kısıtlılığı olduğundan Midhat Efendi'nin elinde çokta fazla seçenek kalmamıştı. Namık Kemal sürgündedir ve bir süre sonra vefat edecektir. Ziya Paşa eski şairle yeni şair arasında tereddütler yaşamaktadır. Şinasi vefat etmiştir. Dolayısıyla Ahmet Midhat Efendi'nin yanında, kadrosunda tahayyül ettiği Recaiade Mahmut Ekrem, Hâmid gibi şairleri de o çatı altında toplaması mümkün değildi. Zira Hâmid o sıralarda yurt dışındadır ve diplomattır. Hayatının otuz yılını dışarda geçirmiştir. Recaiade Mahmut Ekrem bir aristokrat aileye mensuptur ve seçkin bir insandır. Midhat Efendi'nin gazetesinde çalışması söz konusu olamaz. Onun kurmayı tasavvur ettiği edebi ekole bir nefer gibi hizmet etmesi de söz konusu olmamıştır. Nitekim bu kendi ekolünü Servet-i Fünûn'da kurarak Yeni Türk Edebiyatı'na damgasını vurmuştur. Bu bakımdan Midhat Efendi'yi arayışlara itmesinin arkasında da bu düşünce vardır, yani şair kıtlığı. Öteden beri düşüncelerini beğendiği ve uzaktan takibe aldığı Muallim Naci'yi gözüne kestirir. Muallim Naci ile mektuplaşmaya başlar. Naci'nin Yenişehirfeneri'nde olduğu yıllardan başlayarak daha sonra Varna'ya, Varna'dan İstanbul'a dönüşü sırasında onunla mektuplaşır; bu mektuplar Naci'nin ölümünden sonra Ahmet Midhat Efendi tarafından Muhaberat ve Muhaverat olarak kitaplaşır. Bu mektuplar incelendiği zaman Ahmet

Midhat Efendi ve Muallim Naci ısrarının, birlikteliğinin, iş birliğinin nasıl başladığını nasıl geliştiğini rahatlıkla takip ederiz. Daha sonra Midhat Efendi, Servet-i Fünûncularla da “dekadanlık” tartışması sırasında bir put kırıcılık olayına girer. Yine kitapta Nazım Hikmet’in put yıkıcılık ve put dikicilik çabalarından sonra Gavsî Ozansoy’un babasının putunu kırması meselesi ve Necip Fazıl’ın Edebiyat Mahkemeleri bu kampanyayı gittikçe genişletir, günümüze kadar getirir.

2. Eserinizde ilk put yıkıcı olarak Namık Kemal’i ele alıyorsunuz. Namık Kemal gibi Divan şiirini daha önce yıkmaya eylemi olsaydı Türk edebiyatının seyri ne olurdu?

Divan edebiyatı Türk edebiyatında çok uzun yaşamış bir edebi devredir. Yani altı yüzyıl boyunca neredeyse belki yedi yüzyıla da çıkarılabilir bu Divan edebiyatıyla meşgul olmuş bizim şair ve yazarlarımız. Çünkü devletin resmi edebiyatı şekline dönüşmüştür ve bizim devlet teşkilatı, saray; halk edebiyatı yerine divan edebiyatını tercih etmiştir. Bunda çokta şaşılacak bir durum yoktur. Çünkü krallıklar, sultanlıklar büyüdükçe onun edebiyatı da sanatı da aristokrat yani seçkin olur. Dolayısıyla birçok padişahın şiiri denemiş olması da tesadüf değildir fakat genel olarak baktığımız zaman bu divan edebiyatı iki yüzyıl bilemedin üç yüzyıl sürmesi gerekirken altı yüzyıl sürmüştür. Bu da kendini tekrara sebebiyet vermiş, hayata kendisini

kapatmış, sadece sınırlı bir zümrenin edebiyatı şeklinde dönüşmüş halka, hayata nüfuz edememiş, hayattan da örneklerini almamış dar bir alana sıkışmış edebiyat olarak gelişmiş ama bu arada kendi iç zenginliğini, güzelliğini, zevkini artırmış daha renkli daha çekici hale getirmiştir; bunu da teslim edelim. Fakat on dokuzuncu yüzyıl fikirler çağıdır. Artık insanlar bu fikirlerle iktidarı değiştirebiliyor ya da iktidara düzen verebiliyor. Batıda bunun örnekleri çok fazladır. Namık Kemal gibi bir devrimci şair bir inkılapçı şair sonuna kadar Osmanlıcı kalmasına rağmen sistemi yıkmadan sitemi alt-üst etmeden dönüştürebileceğini, değiştirilebileceğine inanmış bir şair olarak işe edebiyattan başlar ve mevcut edebiyatla devrim yapılamayacağını, fikri alanda bir ilerleme kaydedilmeyeceğini anlayınca önce divan edebiyatını terk etmiş sonra ona düşman kesilmiş en önemli unsuru olan divan güzelini yani sanemini yani putunu ortadan kaldırmayı düşünmüş, öncelemiş ve bu putu yıkmış. Tabii her yıkılan putun yerine birinin konması lazım çünkü tabiat boşluğu kabul etmez. Ve Namık Kemal’de Hürriyet Kasidesi’nde tasvirini yaptığı “hürriyet yüzlü kız”ı buraya ikâme eder. Arkasından Vatan Yahut Silistire’indeki Zekiye bu karakteri geliştirir ve edebiyatımız yeni bir figürle karşılaşmış olur. Bu yeni figürün en bariz özelliği dış görünüşü ya da cinsiyetiyle ifade edilmemiş olmasıdır. Bu çok önemlidir çünkü artık kadın hayatın içinde bir

figürdür ve eski hayatın sadece bir nesne olarak kabul ettiği bir kahraman değildir. Hayatın içerisinde insiyatif alan, aksiyon sahibi ve erkeğinin, babasının, kocasının, kardeşinin yanında bir figür olarak mevcudiyetini hissettiren etken bir karakterdir. Namık Kemal'in yıktığı esas put budur. Esasında put üzerinden yakın dönem edebiyatı rahatlıkla okunabilir ve bugün geldiğimiz noktada az çok Namık Kemal'in kurmuş olduğu yeni düzen, anlayış egemen olmuştur. Namık Kemal'i bu anlamda sadece klâsik edebiyatı yıkan değil, klâsik anlayışı yıkan bir şair olarak da görmek mümkündür. Namık Kemal'den önce de Divan şairlerinin birtakım şikayetleri vardır. Nabi'nin mesela "usandık" redifli bir gazelini hatırlıyorum.

Nâbî ile ol âfetin ahvâlini naklet

Efsâne-i Mecnûn ile Leyla'dan usandık

Ziya Paşa'da bunu tekrar eder. Çünkü durmadan kendi kendini tekrar eden bir edebiyat içinde yaratıcı kabiliyet içinde şairlerin kalması, durması, devam etmesi mümkün değildir. Kabiliyet eğer konuyu aşarsa bu sefer yeni arayışlara gidilir. Bu yeni arayışlarda mutlaka yeni şeyler bulunur. Divan edebiyatı buna izin vermiyordu ve şairler bundan şikayetçiydi. Bunun menfi bir örneği olarak Şeyh Galib'in Hüsn ü Aşk'ta yer alan aşağıdaki

"Tarz-ı selefte tekaddüm ettim

Bir başka lügat tekellüm ettim"

beyti esasında veciz bir şekilde durumu bize açıklar. Yani Divan edebiyatının dilinin de anlayışının da artık tıkanıldığını işe yaramadığını ortaya koyar, yeni bir dil arayışında olduğunu söyler ama bu nafile bir arayıştır. Çünkü aradığı şey esasında kaybettiği şeydir. Onu biraz daha yıldızlayarak, derinleştirerek daha tanımaz hale getirerek Sebki-Hindi mektebi vesilesiyle daha kötü bir örnek ortaya koyar. Divan edebiyatı bir bakıma bir takım organizmalar gibi çoğaldıkça kendi kendisini tüketen bir edebiyattı.

3. "Yıkılamayan Put Yahya Kemal"i Tanpınar ve nesli yıkabilseydi şiirinde kendini gerçekleştirmiş olur muydu veya nasıl bir Tanpınar edebiyat tarihinde yerini alırdı?

Şimdi Yahya Kemal Tanpınar ilişkisini ben Zamana Düşen Çılgılık kitabımda Tanpınar'ın şiirinin epistemolojisini araştırırken ve Tanpınar'ın şiir estetiğini yazmaya çalışırken ele almıştım. Bu yüzden Putları Yıkıyoruz kitabında bu konuya fazla değinmedim, biraz kısa geçtim çünkü konunun tekrarı olacaktı. Sanıyorum on beş sayfa ile geçtirdim; çünkü öteki kitabımda ayrıntılarıyla belgeleriyle ortaya konmuştu. Şimdi bu da bir put kırma hareketidir ama Yahya Kemal'in baskın figürü Tanpınar ve Tanpınar'ın kuşağından şairlerin Yahya Kemal'i alaşağı edecek yetenekte, çapta olmadıkları için buna tevessül etmediler ve başka bir yol denediler. Gidip öğrencisi oldular. Yani Tanrı şaire biat ettiler. Dolayısıyla sanatta, edebiyatta, hayatta

biatla başlayan bir yükseliş olmaz. Biatla başlayan bir şöhret, yaratıcılık olmaz. Sanatın, sanatçının doğasında yıkmak, yenisini yapmak, eleştirmek, öncekileri bertaraf etmek vardır. Yani bir tür diyalektik vardır. Tanpınar ve arkadaşları kendilerini özellikle Tanpınar kendisini şair olmaya zorladığı için bunu yapamadı. Şairlik yeteneği oldukça kısıtlı ama başka dikkatleri, yetenekleri olan bir kalem sahibi. Bu yüzden Yahya Kemal, Dıranas hatta Ahmet Kutsi Tecer ayarında bir şair olamadı. Edebiyat tarihçiliğiyle, hikâyeciliğiyle, romancılığıyla, denemeciliğiyle edebiyatımızda yerini aldı. Bu tarafıyla değerlidir, önemlidir. Bu kitabımızda birde yıkılamayan sadece yıkılıp yerine başka putun dikilmesi olaylarını değil, yıkılamayan put bahsini de taşıdık ve Yahya Kemal'in yıkılamadığını söyledik. Fakat zaman onu da yıktı. Bu doğaldır. O da her şairin yaşamak durumunda kaldığı bir kaderdir. Zamana direnmek ya da zamanın dışında kalmak.

4. Yahya Kemal'i çevresindekiler tarafından bu kadar yüceltilmesini nasıl buluyorsunuz?

Bu soruyu şöyle cevaplamak isterim: Yahya Kemal şiirine baktığı zaman büyük bir koalisyon olduğu, büyük bir pastiş olduğu görülecektir. Bir tarafta klâsik şiirin etkisiyle yazılmış gazeller veya destan denemeleri, rubailer bir yandan çeviriler bir yandan özellikle Fransız parnasyenlerinin, simbolistlerinin, José Maria de Herédia, Baudelaire, Verlaine,

Valery, Mallarme, Alfred de Vigny, Victor Hugo, Musset gibi şairlerin etkisinde kalarak şiirlerini oluşturması bunu bize açık aç gösteriyor. Yüceltilmesi meselesi esasında diplomatik başarıdır. Bunu aynı şekilde Hâmid'de de görürüz. Yani pazarlama olayıdır. Yahya Kemal'in belki üzerinde durulması gereken asıl yeteneklerinden birisi de bu kendini koruma, kollama ve pazarlama yeteneğidir. Paris'ten Türkiye'ye döndükten sonraki hayatını takip ettiğimizde kendisini nasıl daima eseriyle geride ama ismiyle önde olduğunu görürüz. Etrafında durmadan değişen bir hayran kitlesi vardır. Bu daha sonra bu kitle kemik halini alır ama bu aşamada kendisini önemsetmesini bilmıştır. Bu da eserden çok diplomatik tavrıyla alakalıdır. Çünkü uzun yıllar insanların elinde bir Yahya Kemal eseri yoktur. Şiirleri defterlere yazılan bu şekilde ezberlenen ya da çoğaltılan eserlerdi. Bu açıdan Yahya Kemal'den bugün bize ne kaldı diye sorarsak çok fazla şey kalmadığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

5. Nazım Hikmet ve Necip Fazıl, Namık Kemal putunu yıkmaya çalışıyorlar fakat başarılı olamıyorlar. O halde "Putları Yıkıyoruz" eserinin yıkılamayan putu Namık Kemal diyebilir miyiz?

Tabii ki bunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Sadece bu kitabın yıkılamayan putu değil on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısından başlayarak bugüne kadar Türk düşünce hayatını Türk edebiyat hayatını Namık

Kemal tayin etmiştir. Namık Kemal'in o zor zamanlarda ortaya attığı fikirler, hayatıyla ödenmiş, bedeli ödenmiş şöhreti, duruşu, erkek sesi, meydanlara hitap eden muhalif sesi ve her şeyden önce eski şiirin kabuğundan sıyrılıp yeni fikirleri seslendiren manzumeleri, tiyatro eserleri ve romanları, tarih biyografileri, monografileri vs... Kırk sekiz yıllık hayata sığdırdığı onlarca eser ve bunları bütünleyen istibdat döneminin -Abdülaziz döneminden başlıyor ve Abdülhamit döneminde devam ediyor- umut aşıl原因an tek kıblesidir. Hürriyet ve vatan şairidir. Vatan kavramını edebiyatımızda o yaygınlaştırdı. Bazı yazılarda vatan kelimesi için başta Encümen-i Şuara şairlerinin kullandığı yazılarda çıkıyor. Bunların hiçbir önem yoktur. Bir şey hangi yazarın elinde parladıysa hangi yazarın elinde değerlendirilseye ona aittir. Bugün vatan dediğimiz kavram Namık Kemal'le birlikte var olmuştur. Tabii ki bir vatanımız vardı ama bu vatanımız Osmanlı padişahlarının gözünde "Memalik-i Osmaniye"dir. yani Osmanlı mülkü. Onlar vatan kelimesini kullanmazlar. Memalik-i Osmaniye, memalik-i mahrusa yani benim mülküm, Osmanlı'nın mülkü, Osmanlı'nın toprağı der. Dolayısıyla bu anlayışı yıkmıştır; tıpkı Fransız İhtilali'nde olduğu gibi artık insanlar kendilerini o ülkenin birer hissedarı bir vatandaşı, sahibi olarak tescil ettirmişlerdir. Vatan kelimesinin, kavramının bize taşıdığı en önemli şey budur. Yani bu vatan, bu topraklar padişahın malı değildir, hepimizin ortak

malıdır. Bu düşüncedeki devrim budur. Dolayısıyla Osmanlı padişahlarına, saray sistemine yahut oligarşi, mutlakiyete getirilen en büyük darbelerden bir tanesi de budur. Padişahın elindeki toprağı vatan diye adlandırarak onun elinden almak. Nitekim Milli Mücadele sonrası bu gerçekleşmiştir. Artık bu toprak Türkiye vatandaşları toprağı olmuş, padişahların malı mülkü olmamıştır. Bu hadiseyi böyle okumak lazım. Dolayısıyla bu aşamada 1850'lerden 1840'lara kadar put yıkma put dikme kavramı etrafında gelişen edebi olayların tek büyük kahramanı var o da Namık Kemal'dir. İlginç olan Nazım Hikmet'inde Necip Fazıl'ında Namık Kemal'e saldırmasıdır. Ölmüş gitmiş, vazifesini yapmış hayatının bedelini ödemiş korumasız bir şahsiyeti sonradan hayatta olanların saldırıp aşağılamaya çalışması en azından ahlâkî bir tutum değildir. Bir şiirimde "Düşmanların çokluğuyla anılır kahramanlar" diye bir dizem vardır. Tam da bu duruma uyuyor. Nazım Hikmet'in, Necip Fazıl'ın Namık Kemal'e saldırması bu ülkede hâlâ Namık Kemal mitosunun, ruhunun canlı olduğunu bize gösterir. Yani bir ölüyle hesaplaşmak, ölüyü aşağılamak ya da ölüye saldırmak onun manevi şahsiyetini taciz etmek hiçbir akli başında edebiyatçıya, kişiye yakışmaz. Çünkü Türkiye'nin manevi ruhu Namık Kemal'dir. Bunu Hamdullah Suphi bir yazısında çok güzel ifade eder. II. Meşrutiyet ilanını anlattığı bir yazısında her yerde Namık Kemal'i gördüğünü anlatır. Namık

Kemal'in fikirleri, düşünceleri, ruhu; bu da yadsınacak bir şey değildir.

6. Ahmet Mithat Efendi'nin yazarlığı dışında eleştirmenliği hakkında düşünceleriniz nedir?

Biz romancılığını, hikâyeciliğini, gazeteciliğini konuştuk, tartıştık bu konuda çalışmalar yapıldı ama bir eleştirmen olarak Ahmet Midhat Efendi olağanüstü bir kalemdir. Yakın dönem ve yaşadığı dönem edebiyatına hükmeden daha doğrusu edebiyat gemisinin kumandasında kaptan köşkünde, dümeni elinde bulunduran şahsiyettir. Türk edebiyatının önemli kırılmalarında hep Ahmet Midhat Efendi'nin rolü vardır. Mesela romantizmden, realizme, natüralizme geçişinde Midhat Efendi'nin Beşir Fuad gibi önemli bir yazara destek vermesi, Muallim Naci'yi bir Boileau yapmak, Racine yapma çabalarını kendi yazılarında bize nakleder. Arkasından kendi diktiği put olan Muallim Naci'yi önce yüceltip sonra ondan istediği verimi alamayınca putunu yıkıp kapı dışarı etmesi de onun eleştirmenliğinin eylem yanını gösterir. Yine arkasından damadına acımayan bu eleştirmenin git gide şiirleri dekadan bir tavır almaya başlayan yabancılaşmaya yol açan Servet-i Fünûn şairlerini de hedef alır ve altı yıl süren Servet-i Fünûn döneminin dört yılı dekadanlık tartışmasıyla geçer. Ve onların peşini bırakmaz bu konuda ne kadar haklı olduğunu "Teslim-i Hakikat" yazısıyla yazıp yayımlar ve ortaya koyar. Bunun dışında Ahmet Rasim'le edebi

münakaşaları, mektuplaşmaları, yazışmaları vardır. Tercüman-ı Hakikat ya da Müntahabat-ı Tercüman-ı Hakikat sütunlarında Midhat Efendi'nin onlarca eleştiri yazısını görmek mümkündür. Biz daha kaba bir tasnifle baktığımız zaman Ahmet Midhat Efendi'yi son elli yılının yani 1850-1901 arasında 1905'lere kadarda getirebiliriz bunu her büyük edebi olayın içerisine olduğunu, olayları yönlendirdiğini görüyoruz. Bu yüzden haklı bir şöhretidir.

7. Polemiklerin, kalem kavgalarının Türk edebiyatına katkıları nedir?

Türk edebiyatı eleştirisi olmayan bir edebiyattır. Bunu şikâyet için söylemiyoruz. Bir realiteyi teslim için söylüyoruz. Eleştirinin olabilmesi için edebiyatçıların dışında bir meslek grubunun olması gerekir. Bunu üniversite besler. Eski tabirle darülfünun besler. Matbuat, gazete, dergi besler. Matbaanın yaygınlaşması kitap, gazete basımı ve dağıtımı bizde çok geç 1850'lerden sonra gelişmeye başladığı için biz eleştirmen dediğimiz meslek grubunu da yetiştiremedik. Bizde eleştirmenlik profesyonel olarak cumhuriyet döneminde başlar. Öbür türlü eleştiri yazısı dediğimiz şeyler şairlerin, yazarların belli konularda yazmış oldukları değerlendirme ya da tenkit yazılarıdır. Dolayısıyla donanımları da o şair, yazar kadar olabiliyordu. Halbuki eleştirmenler edebiyatların veya sanat biçimlerini, türlerinin istikâmetini

gösteren, yönlendiren ve eksikleri, fazlalıkları ortaya koyan bir dikkatin sahibi olmalıdır. Bu yüzden bizde bu gelişmedi fakat Midhat Efendi yazı yazma geleneği içerisinde bu işe de el attı. Zaman zaman güzel yazılar da ortaya koydu. Türk eleştiri tarihine baktığımız zaman Midhat Efendi'nin çok ağırlıklı bir yerinin olduğu görülecektir. Bu bakımdan polemikler, kalem kavgaları, edebi münakaşalar hangi konularda olursa olsun verimli çalışmalarlardır. Çünkü polemikler her iki tarafın önce iki kişi arasında başlayıp sonra onların temsil ettiği zümrelerinde katıldığı karşılıklı, geniş, kalabalık fikir münakaşaları şeklinde gelişir ve herkes eteğindeki taşı, bilgi birikimini dikkatini ortaya koyar ve bundan da sadece edebiyat kazanır. Burada birinin galip veya mağlup olması önemli değildir; önemli olan bu kalem sahiplerinin hangi konuda olursa olsun karşılıklı görüş alışverişinde olmalarıdır. Bu namüsalet şartlarda veya fena ortamlarda da tezahür edebilir. Ahmet Midhat Efendi'yle Kemalpaşazâde Said arasında Yahya Kemal ile Halit Fahri Ozansoy arasında, Orhan Veli ve arkadaşlarının Nurullah Araç arasında olduğu gibi dayak şeklinde de cereyan edebilir. Sonuçta ana neticeye bakmak lazım. Türk edebiyatı bu polemiklerden çok şey kazanmıştır.

8. Putları Yıkıyoruz kitabınızı “Türk milletinin büyük oğulları Namık Kemal ve Nihal Atsız’a...” ithaf etmeniz

sebebi nedir?

Kitabı okuyanlar az çok bu çatışmaların ya da saldırıların Namık Kemal üzerinde yoğunlaştığını ve Atsız'ında haklı olarak konuya dahil olup Namık Kemal'i savunduğunu göreceklerdir. Namık Kemal tabiatıyla bu kadar saldırıyı hak etmeyen bir şairdir; zaten onun büyüklüğüdür başkalarını kendisine saldırtan. Fakat Atsız'ın çıkışı önemlidir çünkü Atsız bir duruşun ifadesidir. Atsız herhangi bir konuda bir şey ifade ediyorsa bunun bir değeri var demektir. Geçştirilemez ve Atsız, Nazım Hikmet'in Namık Kemal'e saldırdığı sırada Ali Ekrem Bolayır'ında kendi hocası olması hasebiyle hem hocasına hem de babasına Namık Kemal'e büyük bir destek verir ve Namık Kemal'in düşüncesinin hâlâ devam ettiğini taraftarlarının, sevenlerinin bulunduğunu ortaya koyar. Nihal Atsız'ın meydana çıkmasıyla bu polemik sonlanmıştır. Nihal Atsız'ın polemige girmesi başka bir şeydir. Hem kalemi hem üslubu kuvvetlidir. Bu yüzden ben de bu ayrıma dikkat ederek kitabı hem onların ruhunu şad etmek hem de millete bu kadar hizmeti olmuş iki önemli edibin adını bir kez daha anmak gayesiyle kitabımı hem Namık Kemal'e hem Nihal Atsız'a ithaf ettim. Sanırım doğru bir şey yaptım.

Hocam verdiğiniz bilgiler için çok teşekkür ederiz.

Ben teşekkür ederim.

Hasretin Narında Süveydâ'ya Mektup 26

Mehmet Nuri PARMAKSIZ

Çiçekler ve misk-i amber. Senin kokun hiçbir çiçekte yok Süveydâ. Sen çiçeklerin sultanısın, senin açtığıın yer gönül gülşenim; senin toprağın benim cismani varlığım ve ben seni her dem duygu ve hayallerimle suluyorum. Sen bütün çiçeklere sirayet etmişsin Süveydâ; tüm çiçeklerin gönlümde sana dâir bir manası var.

Sohbet meclisi nerde, toplansın dostlar nerde?

Yâri alıp gelin de kalksın gözümden perde.

İsimler ve mânâ. Süveydâ, her şey adıyla senin gibi müsemma mıdır acaba? Senin isminin mânâsı kalbin içindeki kara nokta, aşkın tecelli ettiği yer demek ve benim için aşkı anlatan en güzel isim senin adın. Senin açtığıın yer kalbimin orta noktası ve gönlümü açabilecek aşk cevherinden yapılmış benzeri olmayan tek anahtar sensin Sevgili.

Çoktandır sadık dostum olan kitaplarla da aram açık Süveydâ. Birkaç gün önce Sait Faik'le alakalı bir yazı okurken onun hikâyeye dâir söylediği bir cümle dikkatimi çekti: "Çiçek ve balık adlarını bilmeyenler hikâye yazmasın" diyor üstad. Envai çeşit çiçek adını biliyorum da, balık adları konusunda herhalde cahilim. Gerçi, senin aşk denizinin normal deryadan çok farklı ve senin sevda denizinde yaşayan balıkların isimleri çok az insan tarafından biliniyor. Senin deryadaki tek balık türü hariç hepsinin adının önünde "hicran" kelimesi var. 'Hicran Sabahı, Hicran Akşamı, Hicran Damlası, Hicran Güneşi, Hüzn ü Hicran ve Hicran da Hicran' adlı balıkları yakalamak çok kolay; fakat aşk denizinde yaşayan bir balık var ki, onu yakalamak çok az âşık balıkçıya nasip olur. O balığın ismi de, Vuslat balığı Süveydâ. Nerde yaşadığı, hangi adaları ziyaret ettiği ve nerelerde gezindiği müphem; onu yakalayabilmek için devamlı bir arayış içinde olmalı ve kimsede olmayan bir iştihakla onu arzulamalı. İlk çağdan bugüne onu avlayabilen çok nadir âşık var; Yunus Emre, Mevlânâ ve Şeyh Galip'in onu nasıl yakaladığı bilinmiyor ama ben senin o Vuslat balığı

olduğunu, seni ilk gördüğüm andan beri biliyorum. Süveydâ, neye mal olursa olsun, hangi fedakârlığı yapmam gerekirse gereksin bir gün mutlaka seni yakalayacağım ve aşkın vuslat ateşinde yanıp sana karışacağım.

Çiçekler ve misk-i amber. Senin kokun hiçbir çiçekte yok Süveydâ. Sen çiçeklerin sultanısın, senin açtığın yer gönül gülşenim; senin toprağın benim cismani varlığım ve ben seni her dem duygu ve hayallerimle suluyorum. Sen bütün çiçeklere sirayet etmişsin Süveydâ; tüm çiçeklerin gönlümde sana dâir bir manası var. Meselâ: Cemali Güzel, senden sadır olan bir çiçek; Gece Sefası, gecelerimi şenlendiren; Kan Damlası, kalemimin mürekkebi; Horoz İbiği, şafağın habercisi; Müşgülüm, her dem sulanması gereken; Üçgül, seni-beni ve rakibi anlatan; Sabun Çiçeği, her sabah yüzümü yıkadığım; Vapurdumanı, ayrılığı ve hasreti anlatan; Çadır Direği ise ben uykusuzken bile beni ayakta tutan çiçektir. Bir çiçek hariç bütün çiçekleri severim; onu da isminden dolayı bir türlü sevemedim Süveydâ, o çiçeğin ismi de: Toprak Kabul Etmez.

Renklerin dünyası ve gönlümdeki

mânâ. Her renk seninle ilişkili Süveydâ. Sen gönlümde her dem açan gökkuşağısın. Senden ve prizmadan geçen her renk saflığın sayesinde senin rengin olan beyaza döner. Aslolan şu: Ara renkler bir aldatmaca; ana renklerse vasıta ve renklerin merkezinde sen varsın Süveydâ. Yani, güneş de sensin, ışık da sen; nur da sensin, ay da sen; çiçek de sensin, renk de sen. Aşk senin için var edilmiş ve her şey senle bir mânâ buluyor; sensiz aşk öksüz; ışık nursuz; renk renksiz kısacası her şey manasız kalıyor.

Görünen ve görünmeyen. Aldanmak ve kanmak. Bakma söylediklerime ve yazdıklarım Süveydâ; kendimi kandırıyorum ben. Sensizlik o kadar zor ki, aslında yaşar gibi görünen ve gerçekte sensizlik cenderesinde ızdırap çekerek yaşayan bir ölüyüm ben. Seni bir defa bile görebilme mutluluğuna erişmemiş olsaydım; hicrana dayanabilmem ve hâlâ ayakta durabilmem mümkün değildi. Sensizlik gözümde çekilmiş bir perde gibi. Senin vuslatına erebilsem, gözümdeki perde kalkacak, böylece bütün mahlûkatı ve kelîmâtı ve de her şeyi çok rahat bir şekilde başka bir gözle anlatmaya başlayacağım.

“NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE!” ÖZDEYİŞİNİN ANLAMI ÜZERİNE

İsmail ÖZMEL

Türk devletlerinin temelinde; fertleri, eşit haklara sahip ve aynı güvencelerle koruyan; bir hukuk nizamı vardır. Bu nizam ve anlayış herkesin huzur ve güven içinde, bir arada yaşamasını sağlıyor. Huzurlu ve mutlu hayatın güvencesi hukuk devletinden ayrılmamaktır. Hukukun güvencesiyle herkes kendini ifade ediyor. Türk tarihini ve devlete vücut veren hukukun sağladığı güvenin bir övüncesi olan, ne mutlu Türküm diyene vecizesi anlamlı ve derinlikli bir özdeyiştir.

Bazı kavramları ve özdeyişleri gerçek anlamında anlamak ve kullanmak belki de kültürün temel taşlarına güç katmak anlamına gelir. Türk adının ve kavramının; bir üst kimlik olarak; anlamını daha önce bir makaleye konu etmiştim. Bu yazımızda da “Ne mutlu Türk’üm diyene” özdeyişi üzerinde durmak istiyoruz.

Önce ifadedeki inceliğe bakınız, ‘diyene’ diyor, bir ısrar ve buyurma isteği de yok, ifadesi de yok. Gönlünüze bırakmış, Türk olmaktan mutlu olanlar bu özdeyişi söyleyebilirler, diyor. Ne mutlu Türküm diyene.

Üzerinde durulması gereken söyleyiş, ‘ne mutlu Türk olana’ denilmediğidir. Böyle bir tercih yapılsaydı belki akla bazı itirazlar getirebilirdi. Böyle bir söyleyiş ayrıştırıcı diye gölgelenebilirdi. Ama o söyleyiş tercih edilmemiştir. Kişilerin tercihini ön planda tutan bir ifade kullanılmış ve isabetli de olmuştur.

Daha geniş ve kişisel tercihe dayanan bir anlamda ‘Ne mutlu Türk’üm diyene!’, yani isteyen Türküm diyerek mutlu olduğunu, bu birliktelikten gurur duyduğunu söyleyebilir. Herhangi bir zorlama yoktur, ısrar yoktur. Tamamen söyleyenin takdirine bırakılmış bir ifade. Bu söz öbeği söyleyiş ve kapsam bakımından bir problem içermiyor. Aksi kanaatte olanlar sözün üzerinde bir daha dikkatle dursunlar, burada ille de Türküm diyeceksin diye bir ısrarın gölgesi bile yoktur.

Ne için söylendiğini anlamak için, kendini her zaman büyük gören Avrupa’nın, Milli Mücadelede yenilgisiyle sonuçlanan zaferimizi hatırlamak gerekir. Yenilgiden sonraki halini Avrupa uzun zaman unutmadı. Bu yenilgi kompleksinden kurtulmak için çok zaman bize efelendiğini de

gördük. Yükseklerden konuştu. Sonunda hiçbir şey değişmedi. Bu özdeyiş kahramanlık ve fazilet timsali Türklüğün, tarihin imtihanından yüzü ak olarak çıktığının da veciz bir ifadesidir.

Bu ifadenin ayrılıkçılıkla ne ilgisi olabilir. Ülkesini ve milletini seven insanlar daima birlik ve beraberliğin, güzel ahlakın, kardeşliğin, huzurun ve mutluluğun arayıcısı ve yaşatıcısı olarak var oldu, kader birliği içinde yaşadı, yaşamaya devam etmektedir. Her dönemde kader birliği ettiği bütün insanları kucaklamaya ve kanun karşısında eşitlik içinde huzur ve refah içinde yaşamaya ve yaşatmaya çalıştı.

Prof. Dr. Halil İnalıcık'la 5 Mart 2014 tarihinde Çiğdem Bayraktar'ın bu konuda yaptığı bir söyleşi var, ondan bazı alıntılar yapmak istiyorum:

Sorulan soru: “Ne mutlu Türk’üm diyene” sözü ayrılıkçı bir nedene mi söylendi?

Halil İnalıcık'ın cevabı:

“ Hayır, Atatürk’ün ve Türklerin emperyalistlere karşı büyük mücadelesi ve sonunda başarısı nedeniyle söylenmiştir. Onların dize getirilmesi o kadar büyük bir akis yaptı ki bütün dünyada, bilhassa Asya’da; büyük heyecan yarattı. Çinlilerin kapitülasyonlarla yönetilen ekonomileri Batı emperyalistlerine ve emperyalizmine hizmet ediyordu. Atatürk’ün Batı emperyalistlerine karşı mücadelesini Hindistan ve Çin kendi mücadelesi gibi anladı. Atatürk Lozan’da Türk devletini bağımsız ve Batılılarla tam eşitlik, müsavat biçiminde ortaya koyunca bütün Asya

bayram yaptı. Hindistan’da Gandhi’nin ve Nehru’nun İngiltere’ye karşı mücadeleleri Müslüman halkı bir hilafet hareketinin içine çekmişti. Türklerin başarısı sanki kendi başarıları olmuştu. Çin kapitülasyonları bizden sonra kaldırarak ekonomisini kurtardı. Bizim milli mücadelemiz, milli zaferimiz bütün dünyada, özellikle Asya’da bir zafer olarak kutlanmıştır. İşte bizim öğünülecek özelliklerimizden birisi budur. Son olarak modern dünyayı şekillendiren kahraman bir millet. İşte bunu biz başardık.”(Prof. Dr. Halil İnalıcık. Tarihe Düşülen Notlar, 2. Cilt, 2. Baskı, s:199)

Biz birçok gerçeğimizin veciz bir ifade ile anlatan söz öbeklerini, özdeyişleri tekrarlıyoruz ama üzerinde durup düşünmüyoruz. ‘On yılda on beş milyon genç yarattık bir baştan’, diyoruz, cumhuriyetin onuncu yılında söylendiğini ve bir gerçeğin ifadesi olduğunu, neden sonra, ne badirelerden sonra, anlıyoruz.

Halil İnalıcık Hoca ile söyleşi yapan Bayraktar'ın ikinci sorusu şöyle:

-Türkler nasıl bir soydan geliyor?

- “ Türklerin farklı bir geçmişi var. “Türk” olarak ilk kez Orta Asya’da Köktürk veyahut Göktürk Devleti İmparatorluğu’nda zikredilmiştir. 730 tarihlerinde Orhon âbidelerinde Türk adı vardır. O imparatorluğun adı Göktürk Devleti idi. Türk adı demek ki 730’da bütün dünyaya yayılmıştı. Bu imparatorluk; Türk imparatorluğu Mongolistan’dan Kafkasya’ya kadar yayılmakta idi. Orada yaşayan, Türkçe konuşan herkes Oruklar, Uygurlar, Kırgızlar vs. hepsi bu Türk devletinin adını aldılar. Kabile adları

yanında onlar Türk devletinin tebaası olduğu için Türklük içine girdiler. Türk büyükleri Asya'da büyük Türk devletleri kurdular. Bakınız Orta Asya'nın en doğu uçlarından Kafkasya'ya kadar hâkim oldular.”(Prof. Dr. Halil İncılık. Tarihe Düşülen Notlar, 2. Cilt, 2. Baskı, s:199-200)

Göktürklerden sonra Uygur İmparatorluğu geliyor. Ondan sonra Karahan devleti, yükselişin zirvesi Selçuklu Devleti 1100'lerde kurulan bu devlet bugünkü Orta Asya'dan Akdeniz'e, Suriye limanlarına kadar bir büyük Selçuklu İmparatorluğu coğrafyasını kaplıyordu. Bu imparatorlukların dayandığı şey töre, yani yasaydı.

“Osmanlı Devleti kurulduğu zaman Fatih Sultan Mehmet devlet kanunlarını koydu. Türk devletlerinin böyle büyük devletler olması ve asırlarca hâkim olması töre sayesinde. İçine tebaa olarak aldığı (vatandaş olarak aldığı) kavimleri büyük bir adaletle ve kanun nizamında koruyor ve yönetiyordu. O nedenle biz 550'lerde kurulan Köktürk devletinden beri, dünyanın en büyük imparatorluklarını kurmuş; dünya medeniyetlerine, kültürlerine destek olmuş imparatorlukların çocuğuyuz. Onun için biz “Ne mutlu Türk'üm!” diyebiliyoruz.”

(“H.İncılık. Age. s:200, kısaltarak)

..... “Ankara'da misafirime, Güvenlik abidesi altında “Türk öğün, çalış, güven” yazıyor dediğimde yanımdaki gençler kahkaha attılar. Buna çok üzüldüm. Çünkü çok cahiller. Türklerin övünülecek bir tarihleri vardır. Tarih bilerseniz ancak o zaman “Ne mutlu Türk'üm!” sloganının bir

manası vardır.”(Prof. Dr. Halil İncılık. Tarihe Düşülen Notlar, 2. Cilt, 2. Baskı, s:200)

Bir yazımda emperyalizm bilenlerle bilmeyenlerin mücadelesidir. Bilmeye çalışırsak sömürülmeyiz demiştim. Şimdi hiçbir kültür saldırısına yeterince cevap verilmemektedir ve devlet organları da böyle bir fikir münakaşasına girmeye; durumları icabı; kendilerini görevli saymıyorlar. Bu durum, dağarcıklarındaki kültürün çağın hiçbir meselesine dokunacak ve ses getirecek güçte ve zenginlikte olmadığını göstermez. Aksine, vatandaşlar arasında farklı bakanların olacağı varsayımına dayanır.

Fikir odaklarının böyle tek taraflı algı oluşturmak gayesi ile ısrarla tekrarlanan sloganlara, karşı doğruları kamuoyuna sunmayı geciktirir veya umursanmazsa o zaman kaybeden kültür olacaktır. Madem öyle bir sıkıntı var, yazılanları ve kaynakları takip ederek, konuşanları şöyle veya böyle etkilerle susturmak yerine; doğruları ve belgeleri ortaya koymak daha isabetli olacaktır.

Kurucu irade, devletin adını; doğan çocuğun babası gibi; koymak durumundadır. Devleti Türkler kurmuşlar ve devletin adı da Türkiye cumhuriyeti olarak belirtilmiş ve öylece de anılmaya devam ediyor. Bakınız Avrupa'ya, Asya'ya ve diğer kıtalara. Örnek olarak istediğiniz devleti seçebilirsiniz. Tek milletten mi meydana geliyorlar ama bir ad ile anılıyorlar bu da kurucu iradedir ve üst kimliktir.

Soru: Bugün bu slogandaki

duyguları paylaşmayan ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan insanlara bakış nasıl olmalıdır? Onlar normal mi karşılanmalıdır? (01.08.2019 Perşembe)

Halil İnalçık: Bu siyasi bir soru. Osmanlı devleti bir Türk devleti idi. Ve Avrupalılar "Turkish Empire", "L'empire Turq" derlerdi. Biz Türkçe konuşuyorduk. Osmanlı sultanları, halkı; Anadolu'da yaşayan türlü etnik gruplar hepsi Türkçe biliyor ve Türkçe konuşuyordu. "Turkish Empire"/ Türk imparatorluğu idi. Osmanlı devlet geleneğinde olduğu gibi kanun ve adalet sayesinde, bu çeşitli etnik grupları devlete bağlayabilmişti. Fuzuli hakkında dört ciltlik en önemli eseri bir Ermeni yazmıştır. O kadar Türklere ve bu devlete bağlı bağlıydılar onlar. Fakat nedense son zamanlarda bir fesat doğdu topraklarımızda. Bu fesat nerden geliyor? Bilmiyoruz... Son zamanlarda emperyalistlerin oyunu ile aramıza fesat girdi. Bu çok üzülecek bir şeydir. Biz birlik olmazsak yalnız biz değil, onlar da zarar görür."

Soru :Mustafa Kemal Atatürk "Ne mutlu Türk'üm diyene!", derken Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan herkesi mi kastediyordu?

H. İnalçık: Atatürk, Türklük çatısı altında Türklüğe bağlanmış bütün insanları vurgulamıştır. Türklüğün içinde yaşayan ve Türklüğü içinde yaşatan herkesin mutlu olacağı bir geçmiş, bir tarihi anlatmıştır."

Halil İnalçık bir başka soru üzerine "Türk devleti çeşitli etnik grupları adaletle idare eden bir yapıya sahiptir. ... Bütün

halklar emniyet ve huzur içinde asırlar boyu yaşadı. Onun için bu etnik ayrılık yanlış bir politikadır. Bunu anlamaları lazım. Bu felaket getirir, kargaşa getirir....Herkes Türk devletinin hukuk düzenine ve töresine itimat etmeli; ancak biz de töreden ve anayasa hukukundan hiçbir surette ayrılmamalıyız."(Halil İnalçık. Age. Cilt: 2, ikinci baskı, s:201)

Bu söyleşiyi yapan Çiğdem Bayraktar çok önemli bir iş yapmıştır. Kendisini kutlamak gerekir. Çünkü bir tarih devinin bu konudaki görüşlerini tespit etmek bir önsezidir ve bir hazine ölümsüzleştirilmiştir.

Sonuç olarak "Ne mutlu Türk'üm diyene!" vecizesi, Türk tarihinin ve birikiminin dört kelimeye sığdırılmış bir özetidir. Bu beyanı Türk tarihinden ayırarak açıklayamaz ve Türk tarihi birikiminden ayrı da anlamlandıramayız.

Türk devletlerinin temelinde; fertleri, eşit haklara sahip ve aynı güvencelerle koruyan; bir hukuk nizamı vardır. Bu nizam ve anlayış herkesin huzur ve güven içinde, bir arada yaşamasını sağlıyor. Huzurlu ve mutlu hayatın güvencesi hukuk devletinden ayrılmamaktır. Hukukun güvencesiyle herkes kendini ifade ediyor. Türk tarihini ve devlete vücut veren hukukun sağladığı güvenin bir övüncesi olan, ne mutlu Türk'üm diyene vecizesi anlamlı ve derinlikli bir özdeyiştir. Bu vecizeyi Türk tarihiyle beraber anlamlandırmak gerekir diye düşünüyoruz.

(03.08.2019 Cumartesi)

İÇİMİZDEKİ SES, BARIŞ MANÇO

(Doğumunun 77. yılında rahmetle anıyoruz)

Bedrettin KELEŞTİMUR

O soğuk bir kış/ veya 'savaş ortamında'
 2 Ocak 1943 yılında, dünyaya geldi...
 11. Dünya Savaşı'nın en çetin yıllarıydı!
 İnsanların birbirlerini boğazladığı,
 Şehirlerin yerle bir edildiği yıllardı!
 Anne ve Babası O'na, "Barış" ismini verdiler!
 Hazırladığı Televizyon programlarıyla,
 Ülkeleri dolaşacak,
 5 kıtada, Türkiye'yi anlatacaktı...
 O sebepledir ki, asrın "Barış Çelebi"si olacaktı!
 O, çocukların da sevgili muallimiydi.
 200'ün üzerinde bestesinde;
 Halkın, 'sözlü dili' olacaktı!
 Eserleri günümüzde de en fazla;
 "Arapça, Almanca, Fransızca, İngilizce, Japonca vesaire"
 Farklı dillerde de sevilerek yorumlanan bir sanatçımız!
 Bugün (02 Ocak 2020)
 Barış Maço'nun aramızdan ayrılışının,
 "21. Yılındayız..."
 Doğumunun ise, "77. Yılındayız..."
 Bu, usta sanatçıyı daha yakından tanımak için,

Özellikle 'onun eserlerini' yorumlamak;
 Ve de, 'aldığı ödülleri' değerlendirmeliyiz!
 1987 yılında, 'Belçika' hükümeti tarafından;
 "Türk Kültür Elçisi" unvanı veriliyor!
 Ülkesini dışarıda, en iyi şekilde temsil ediyor!
 1991 yılında, "Türkiye Cumhuriyeti Devlet Sanatçısı" Ödülü!
 Gerçekten de, 'hak edilen' bir ödül...
 1991 yılında, Japonya Şoka Üniversitesi,
 "Uluslararası Kültür ve Barış Ödülü"nü veriyordu!
 Gerçekte bu ödül, Türkiye'yi, "temsil" ödülüdür!
 Türkiye'nin önde gelen Üniversitelerinden, Hacettepe Üniversitesi;
 "Sanatta Onursal Doktora" Unvanını veriyordu!
 Buna bizler, 'akademik kariyer ödülü' de diyebiliriz!
 1992 yılında, "Fransız Edebiyat ve Sanat Şövalyesi" ödülünü alacaktır!
 Kocaeli Üniversitesinin 1994 tarihinde verdiği ödül anlamlıdır;
 "Türkiye'yi çalışmalarıyla dünyaya tanıttığı..." sebebiyle,

“Barış Diploması” Ödülü...

Ve Denizli Pamukkale Üniversitesi,

“Çocuk Eğitimi Alanında Onursal
Doktora” Unvanı...

O unvan, “Barışa...” ne kadar da
yakışıyor!

1995 yılına, Japonya Min-On Vakfı
tarafından;

“Yüksek Şeref Madalyası...” ödülünü
alacaktır!

Ve bir anlamlı ödülde,

Türkmenistan Cumhurbaşkanı
Saparmurat Türkmenbaşı’ndan;

“Türkmen Vatandaşlığı” Unvanı...

Belki de, en güzel ödül kimlerindir;

“Çocuklarımızın...”

O’na ve Sanatına Besledikleri,

“Sevgi ve Muhabbet Ödülüdür...”

TRT’de daha yakından tanımiştık,
Barış’ı...

“Adam Olacak Çocuk”
programlarıyla!

Eserlerinin her biri, “Anadolu”
kokar!

Halktan nağmelerdir!

“Sakla Samanı Gelir Zamanı...”

“Sözüm Meclisten Dışarı...”

“Esağfurullah... Ne haddimize!

“Darısı Başınıza...”

“Müsaadenizle Çocuklar...”

“Kağızman...”

“Bolu Dağları...”

“İşte Hendek, İşte Deve...”

“Dağlar Dağlar...”

“İnce İnce Kar Yağar...”

“Nenni Bebek/ Çit Çit Çedene...”

“Dut Ağacı...”

“Ağlama Değmez Hayat...”

“Gül Pembe...”

1988 yılının Ekim Ayıdır...

TRT’de, ‘Çocuk ve Aileye...’ Yönelik;

“7’den 77’ye”

Dikkatle izlediğimiz ve ‘gönülden
alkışladığımız’ programlardı!

“Ekvator dan Kutuplara” isimli
programla;

100’den fazla yöreye gidecek;

600 bin km yol kat edecekti!

O yollar, ekranlarda;

Paydaşları bizlerdik!

Akademik çevreler, Barış
Manço’nun eserleri için,

“Âşıklık Geleneğinin Çağdaş
Temsilcisi...”

Bu görüşe tamamen katılıyorum;

O’nun eserlerinde,

O’nun üslubunda,

O’nun kullandığı dilde,

“Halkın kendisi...” öz varlığı yer
alıyordu!

Unutmadık seni...

İçimizde ki, “Barış”sın!

Bu milletin yaşayan, ‘Sesi’sin!

“Adam Olacak” Çocukların
‘Sevgilisi’sin!

Ruhun Şad, Mekânın Cennet Olsun...

FOLKLOR:**DİYARBAKIR KARPUZU,
MANİLER VE BİR EFSANE***Abdülkadir GÜLER*

Güney kentlerimizden olan Diyarbakır geniş folklorunun (Halkbilimi), yanında karpuzuyla da ünlüdür. Diyarbakır denilince, karpuz, Karpuz denilince aklımıza Diyarbakır gelir. Dedelerimiz şöyle anlatırlar: "Yetiştirdiğimiz karpuzların ikişer tanesi birer deve yüküydü. Yıl olur bir karpuz tanesinin 60 kilo,70 kilo geldiği görülürdü. Şimdilerde bereket kalmadı. Her yıl Karpuz Festivali yapılmakta ve de 40 - 50 kilo gelen karpuzlar yetiştirilmektedir. Diyarbakır karpuzu için, halk düğünde, bahçede,, harmanda ve de bostanda eğlenirken şu manileri söylemektedirler. İşte Diyarbakır karpuzu için bilinen ve söylenen yöresel manilerden birkaçı:

1- Çay öğünde karpuzlar

Uruldum yaram sızlar

Ben bu dertten ölürsem

Mezarım kazsın kızlar.

2- Karpuz içinde çiğit

Elimde altın divit

Dostlar size emanet

Bir ocakta bir iyit (yiğit).

3- Kapuz kestim yiyen yok.

Halin nedir diyen yok

Ele(öyle) bir yâr sevmişem

Gözün aydın diyen yok.

4- Kavun, karpuz almali

Pahalıya satmalı

Senin kimi (gibi) güzelle

Kış gecesi yatmalı.

5- Karpuz kestim sulandı

Yedim midem bulandı

Kırılasi kollarım

İnce bele dolandı.

6- Karpuz kestim kan kimi

Uzandı urgan gibi

Benim bir sevdiğim var

Kınalı kurban kimi (gibi).

7- Karpuz kestim kırmızı

Şu gelen kimin kızı

Gerdanında "ben" i var

Sandım seher yıldızı.

8- Çay öğünde karpuzlar

Çay kenarı bostanlar

Diz dize oturaydı

Okuyaydı destanlar

9- Dicle etrafı bostan

Bir ziyan gelmez dosttan

Aklım başımdan gitti
Yâri düşündüğüm an...

Diyarbakır Halk Hekimliğinin karpuzun ayrı bir yeri vardır. Yine büyüklerimiz anlatırlar, “ilaç olur ve sağlığınıza derman olur” diye karpuzu ta Ocak, Şubat ve ocak aylarına kadar saklayanlar vardır. Karpuzun idrar söktürdüğü, böbrek taşlarını dökürücü olduğuna inanılır ve karpuz için şu sözler dile getirilir:

“ Karpuz ye, bileğen bak
Üzüm yede rengen bak
Karpuz ye işeğen bak”

Ayrıca, karpuzun hazmı çok kolaylaştırıcı bir niteliğe sahip olduğuna inanılır. Bununla ilgili bir efsane vardır. Halk arasında meşhur olan Hâkimi Lokman ilgili bu efsane şöylece dile getirilir:

Lokman Hekim, peygamberlik mertebesine erişmiş, bütün dertlerin dermanını bilen bir hekimmiş. Herhangi bir hastalığın dermanı bilmezse başını alır kırlara, dağlara çıkar dolaşmış. O dolaşırken her çiçek, her ot, her bitki ona hangi derdin dermanı olduğunu söylemiş. O da buna göre her hastalığın dermanı, çaresini bulmuş.

Günün birinde Lokman Hekim ölümsüzlüğün dermanını bulmak istemiş. Kırları dolaşa dolaşa, dağları aşa aşa, diyar diyar gezerek yolu Diyarbakır’a düşmüş. Urum (Urfa) Kapısı’ndan içeri girmiş. Zerzevatçılar (Sebzeciler) meydanına gelmiş. Orada gözü, yığın yığın patlıcanlara duran patlıcanlara değince “ Hayret” demiş, “ bu patlıcanları yiyen halk, nasıl oluyor da hasta olmuyorlar?” Biraz daha yürümüş , dağlargibi kocakoca karpuzları görünce “ Ha “ demiş, “ Yemekten sonra, bu karpuzlardan bol bol yiyorlar, sebebi” bu demiş.

İşte o gün bugündür Diyarbakır karpuzu halk arasında bir efsane halinde çağdan çağa, kuşaktan kuşağa bugüne değin dertlere derman olmuş ve hâlâ bu inanç dertlere devam ediyor. Gerçekten de bugün bile her mevsimde ve her evde mutlaka bir iki karpuz saklı olarak bulunmaktadır. Zaten doğal olarak karpuzun kabukları da çok kalın olduğu için kolay kolay da bozulmuyor. Halk arasında kimi evlerde özel olarak saklanan bu karpuzlar hastalara şifa olur diye çoğu kez hediye olarak verilmektedir.

Karpuzun Kabuğu ve Çekirdeği de faydalıdır.

On dokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Funda Elmacıoğlu, besin değeri kabuğunda saklı olan karpuzun, kırmızı etli kısmının altındaki beyazımsı bölümü “tüketilmeli” dedi. Karpuzun vücudu temizleyici özelliği bulunduğunu bildiren F.Elmacıoğlu, “Karpuz, böbreklerdeki üre ve urat tuzlarını temizliyor. Taştan yakınlara da tercih edeceği bir meyve, kanser türlerine karşı etkili olan beta karoten ve bol miktarda vitamin de getirir. Karpuz çekirdeklerinin de kan basıncını düşürmeğe ve böbrek fonksiyonlarının düzenlenmesine yardımcı olur” dedi. (Samsun- Gazetelerden. 22 Ağustos 2005.)

Kaynaklar:

- 1- Diyarbakır İl Yıllığı / 50 Yıl Baskısı, Ajans Türk Yayınları Ankara 1973
- 2- Yaşar Ercan, İlkokul Öğretmeni 1946 doğumlu- Diyarbakır- 1973
- 3- Seyfettin Dilekçi, İlkokul mezunu, 1936 doğumlu, Diyarbakır.
- 4- Derlemenin yapıldığı tarih: 16 Haziran 1975 Diyarbakır.
- 5- Türk Folklor Araştırmaları, Abdülkadir Güler, Sayı: 313, Ocak 1975, S.7406- İstanbul.
- 6- Karpuz kabukları ve Çekirdekleri,
Doç. Dr. Funda Elmacıoğlu- Samsun 19 Mayıs Üniversitesi- Öğretim. Üyesi, 22.8.2005-

BİR EVDE BİR ANA VARSA

İbrahim ŞAŞMA

Bir evde bir ana varsa, o evde sessiz bir sabrın nöbetçisi vardır. O ki sevdadır, aşktır, yardan da öte Yar'dır. Bir evde bir ana varsa, o evde yüreğini cennetin dal uçlarına asan bir kadın vardır. O ki paktır, aktan da aktır, namustur, şereftir, ardır. Bahar, ince ince filizlenir onun avuçlarında. Hatice'nin tebessümü vardır o evde. Ve cümle yıldızlar onun kirpik uçlarına kondurulmuştur. Billur avizeli köşklerin odaları, onsuz yüreğime dardır. Virane de olsa bir evde bir ana varsa, o evde cennet kokusu vardır. Söz ana olunca şu benim aciz gönlüm haklıdır da haklıdır. Çünkü hazineler, harabelerde saklıdır.

Bir evde bir ana varsa, hasret vardır o evde. Bezm-i Elest'ten beri yanan bir yangının külleri vardır. Tandir ekmeğinin kokusu ve ekmele pişen, kadının elleri vardır. Avuçlarından içildikçe anlam bulur suyun varlığı. Yeryüzünde görmedim, görülmemiştir, derin vadilerin çizdiği alrı kadar ak olan. Suyun dokunduğu yer değil, onun elinin değdiği sudur, pür-i pak olan. Onsuz ki dağlar cüruf olur, okyanuslar küflenir. Bir evde ana varsa, ayın şavkı vurur yüzüme ve ruhuma aşk üflenir.

Bir evde bir ana varsa, üryan yüreklere merhamet ipiyle ve sabır çilesiyle örgüler ören biri vardır. Aşıkârsındır, ama gören gözler görmezken, seni kalp gözüyle gören biri vardır. Bitimsiz dualarla semaya açılıp uyuşan ellerin çatlağı, İhlara'dan derindir. Onun kucağıdır vatanın. Ezeli ve ebedi yerindir. Zemheride can sıcaklığıdır. Ağustosta gül dalı gölgesidir, serindir. Ve kalp çarpar senin için, kendisi için çarpmayı unutan. Ve sen hala onun bir tek

ve bir tel saçı aşkına bir ömür feda edemeyeceksen, utan ey kalbim utan... Bir evde bir ana varsa o evin saçağına yuva kurar güvercinler. Pencerenin pervazında kuru ekme kırıntıları, mutfak balkonunun altında sarı bir kedi vardır. Varsın olsun zemheri olsun kapıdan dışarı, o evin içi bahardır. Varsın gece olsun cihanda, bir ana varsa bir evde, o evin bahtı nehardır. Kadın ki sessiz bir kalp işçisidir, Hacer misali su taşır çatlamış dudaklara. Ve bir kadın vardır, peşi sıra melekler yürür akın akın. Bir kadın vardır kalbine senden, sana kalbinden de yakın. Bir evde bir ana varsa cümle hasretlerin kalbe ateş diye düşme vaktidir. Gönüllere merhamet ve şefkat mayasının çalınma vaktidir. Derunuma doğru gergef gergef işlenir sevda nakışları. Ve yıldızları mahcup kılar, güneşi utandırır o kadının gözlerime, gözlerime bakışları.

Bir evde bir ana varsa, Hüsn-ü Yusuf çiçekleri boy verir bahçesinde. Guzum kelimesi şaha kalkar sevda lehçesinde. Ve kara bir lastik bekler o evin kapısını. Vermez kadın, kimseye vermez hem de, sevginin sevdanın emeğin sabrın tapusunu. Bir evde bir ana varsa, çivit mavisi gecelere şavkını düşüren isli bir çıra yanar o evde. Sabahın seherinde sihirli bir el örter üzerinizi. Ruhun bütün söküklerini diken bir terzi sabahın ilk ışıklarında kaldırır kepenklerin. Bir evde bir ana varsa bir su sesi duyulur o evden.. Avuçlarını Zemzem membaina çevirir. Bir Kemal doğurur kadın, güneş onun yüreğinden doğsun diyerek, mavi gözleriyle yıllanmış bir karanlığı boşsun diyerek.

Bir evde bir ana varsa, latif bir boyun eğişi vardır kadının, canından can bildiklerine. Evladının yüreğinde tutsak bir gönlü vardır onun. Şiirin kalbe dokunuşu gibi saçlarıma naiften bir el dokunur. Bir evde bir ana varsa, o evde sevda yazılır, aşk okunur. Bir evde bir ana varsa, yanaklarımda dokunur yeryüzünün en nazenin busesi. Kevser ırmakları akar evimin ortasından ve gönül çeperlerimde yankı bulur su sesi. Sevginin yağmurları bir tek kadında bulutlanır. Cemre de düşer, dallar meyveye durur. Mevsim hep bahar olur. Üşümez adem, bir evde bir ana varsa. Hele bir muhabbet hırkasıyla bir ana evladını sarsa. Bir evde bir ana varsa şairimdir ben ozanımdır. Yüreğime damlamış taze bir mürekkep lekesiyle, muhtaclığım la, mahcubiyetimle yazanımdır. Ben geldim anne. Yokluğunun sindiği köhnemiş kapını aç artık.

Ben geldim anne. Yüreğimde bıçak izleri. Heybemde sancılı bekleyişler. Aç kapıyı anne. Açsan da göğsüne yaslanmam. Gönlümün çorağına indirilen sağanaklarda ıslansam.

HÂFIZ

-Hocam Orhan Okay'a-

arar yitik aynasında zamanın
 ağırlığında kelâmın
 gecikmiş kametleri
 eksik ezan zimmetlerini,
 rüzgârın sarkacından
 ateşin telvesine
 düşer hâfız!
 hâfız!
 sesimizi getir bize
 nedir düşen içimize?
 çağın, o yalancı yalvacın
 geçti ayak sesleri bu eski arestadan
 frengi çığlıkları, twist meltemleri
 marsilyalı düşler, haydarpaşalı kuşlar
 geçti kendini meryem'e adayan kızlar.
 haydi hâfız!
 tebdil eyle zamanı
 vazgeç gündelik korkularından
 menzili aşk olmayan uykularından
 sesin ki ruhumuzun
 şehâdet parmağıdır
 dokunur ve uyandırır
 içimizde yedi uyuyanları
 haydi hâfız!
 sesimizi getir bize
 nedir düşen içimize?
 efkârın
 tarifsiz bir yanı var ki, zaman,
 kendini inkâr eder, akılları herc ü merc
 yusuf zindanına koşar, mecnûn çölüne
 ve aşkların tutmayan bir hesabı vardır
 döner bütün gözyaşları kendi gölüne
 haydi hâfız
 sesimizi getir bize
 nedir düşen içimize?
(Aşkın Rengi Kırmızı kitabından)

◆ **Ali İhsan KOLCU**

GÖKYÜZÜNDE BULUTLAR

Gökyüzünde bulutlar, bulutlar yağmur yüklü
Güneşten kaçanların sığınağı
Bulutlar gibi uçar hayaller, hayaller kadar güzel
bulutlar

Her yaşın ayrı hayali var, hülyalı gecelerin sevgilisi
Her kapı aralanırken uykuya
Genç zihinleri süsleyen büyüğü güzel
Bir büyüğü güzel neler ilham etmez örtü altında
Bir örtü gibi sarar ülkeleri hayal yüklü bulutlar

Bir bulutsuz günde yazıyorum bunları
Serinliğini duymak için, duymak ve unutmak için
Sıcak günlerin etkisini, bir serinlik kalemime güç
verir

Güç verir güzellikler, bir serin kuytuda düşünmek
Kendimi bildiğim gün dâhil basamak basamak
İlerliyen yol, taşlı çakıllı, dikenli zor yollar
Düze çıkan gayretler, düze çıkan kalem ve tefekkür
Zaman içinde bir gönül inşa etmek, affı çok, kırılması
zor
Her hezeyanı dinlemeye amade

O bulutlar ve bu gönül
Benim ümit ve saadet kaynağım

Dostlarım hiç anlaşılamadığım, münakaşa ettiğim
dostlarım
Onlara kıyamıyorum, nihayet benim insanlarım
Küsmek mi gönlüm razı değil, onlar bir gün
Aydınlığa kavuşacaklar, güneş altında eriyen alınteri
Göz nuru, bir gün insafsız taraflarına pişman
olacaklar

Görevini yapmış yağmuruyla cehaleti yumuş yıkamış
Bir bulut olmak, bir bulut olmak yağmur yüklü
Belki son tesellim bu olacaktır.
04.09.2016

◆ *İsmail ÖZMEL*

GEL GİDELİM DOST İLINE

Gel ederler, uzaklardan
Gel gidelim dost iline
Sakınalım tuzaklardan
Gel gidelim dost iline

Solar çiçek hep dallarda
Tad kalmadı hiç ballarda
Eğlenmeden şu yollarda
Gel gidelim dost iline

Gideceğiz biz bu handan
Ayrılacak beden candan
Bulduğumuz ilk limandan
Gel gidelim dost iline

Geçmek gerek serden yardan
Sıyrılası cümle vardan
İlk trenle en son gardan
Gel gidelim dost iline

Bekler bizi, taptığımız
Ne var ise yaptığımız
Yeter gayri saptığımız
Gel gidelim dost iline

Köprüdür bu dünya yeri
Karşıdaki dönmez geri
Söyler Rızâ diye biri
"Gel gidelim dost iline"

◆ *Ali Rıza KAŞIKCI*

SESİMİN YİTTİĞİ YERDE

O gün dağlara çıktım
 Elimde yağmuru çağıran bulutlarla
 Koyun sürüleri arasından geçtim
 Kavruk yüzlü çobanlarla tütün içtim
 Yiğit çoban köpekleri karşıladı sessizliğimi
 Kurumuş otlar arasında saatlerce yol aldım
 Keven çiçeklerinin taç yapraklarını saydım
 Ayaklarımın altında akıyordu zaman
 Gökyüzünün ellerinden sıkıca tuttum
 Yamaçta sararmış başaklar dalgalanıyordu
 Bir ekin gibi gövermiş takvimlerin ardından
 Geçen yıllarıma baktım baktım ağladım

Çok uzaktaydı evler sokaklar caddeler
 Upuzun bir şiirin nehrinde yavaşça akıyordum
 Bakır tellerin gölgesine sığınmış evlerin ötesinde
 Yaralı bir serçenin kırılmış kanatlarını sarıyordum
 Solmuş çiçeklerin göğsünde baharı çağıran
 tohumlarla
 Kopması gecikmiş bir kıyameti çağırıyordum

Niğde'ye doğru bir kartal yavaşça süzüldü
 Bir gelengi başını kaldırıp baktı
 Bir göze sessizce kanadı
 Bir bulut kondu Aladağların üstüne
 Zamanı donduran aynaların önünde
 Saçlarımda bir rüzgâr hışırdadı

O gün dağlara çıktım
 Dilimde eski zamanlardan kalmış bir türkü
 Omzumda iki dünyayı dolduran bir heybe
 Cebimde kemik saplı bir Bor bıçağı
 Yankılandı içimde bozkırın nefesi
 Kaybolmak istedim sesimin yittiği yerde
 Gözlerim hayalle gerçek arasında kalakaldı

◆ **Mehmet BAŞ**

BİR ÖMÜR GEÇTİ

Kaşları kelepçe, gözleri mühür,
 Rüzgarı kor alev yaktıda geçti...

Ruhuma imzayı;kaşları attı,
 Bir sevda korunu yaktıda geçti...

Edasıyla vurdu zafer kazandı,
 Sevda sancağını diktide geçti ...

Alev alev yanan sevda derdini,
 Çürüyen sineme ektide geçti...

Sevdanın koruna gözyaşı
 merhem,
 Gözyaşım sel gibi aktıda geçti...

Lokman hekim olsa; çaresiz
 derdim,
 Ömrüm gün ikindi, vaktıda
 geçti...

Hayat bir durak, solan bir bahçe,
 Nice sevdalılar baktıda geçti...

Ne seni isterim, nede gölgeni,
 Bir ömür hicrandan bıktıda
 geçti..

◆ **Musa DOĞRUER**

NİĞDE TARİH KOKUYOR

Her tarafın tarihe, Niğde; şahitlik eder
 Hazinele saklıdır, her yanın ayrı değer
 Uzak yollardan geldim, kurumuş
 dudaklarım
 Niğde Ulukışla'nın, hanında konakladım

Yolcuların durağı, atları da bağladık.
 Şiirlerde okundun, Dinleyerek ağladık
 Yankı verir duvarın, sesinden yolcuların
 Sinesine sığındık, Niğdeli hancıların

Yolda kalan garipler, sıcak çorbanı içti
 Nice yolcular sana, derdini döküp geçti
 Niğde'mizin bağrında, Hüdavend Hatun
 yatar
 Tarihe nakşedilmiş, İnciye kafa tutar

Niğde, kalesine çıksan, kederin, derdin
 biter
 Arkadaşa gerek yok, verdiği huzur yeter
 İncidir üzerinde, çalıyor saat kulen
 Zamanlar onla geçti, Olmadı geri dönen

Atlılar girmez oldu, savrulmaz atım, yelen.
 Yer altında yolların, yolların yoktur bilen
 Paşa kapısı nerde? kayıp olmuş surların
 Paşa camiinde yatar, Ölen garip kulların

Paşa hamamı bizleri, arındırır kirinden
 Tarihin sesi gelir, Niğdem daha derinden
 Alâeddin camisi, tepeden bakan inci
 İçinde namaz kılar, ihtiyar, yaşlı, genci

Mimarı sevdiğinin, çizmiş taçlı başını
 Vermemiş sancak beyi, zehir etmiş aşını
 Saat dokuz, on bir de, gölgesi düşer taş
 Mimarı Üstat Sadık, derdini dökmüş taş

Tayyare alanın boş, dağıtılmış birlikler
 Ak medrese içinde yarışıyor şairler
 Dışarı cami deriz, kalmış sur'un dışında
 Halkın çalışkan Niğde m, herkes ekmek
 aşında

Aladağlarda çıkar, dağcı demir kazığa
 Çamardı peynir koymaz, balık koyar azığa
 Kenarından akıyor, el üşüten Ecemiş
 Her tarafın bağ bahçe, sana kim küçük
 demiş?

Bor'a rahmet dağıtır, Ahmet Muddesi baba
 Güllüce den seyrederek şehri büyük evliya
 Altunhisar sırtında, taşır hasan dağını
 Melen'diz ülke besler, ekmiş bahçe bağını

"Geçti Bor'un pazarı, sür eşeği Niğde'ye"
 Eşekler de kalmadı, bineceğiz biz neye
 İçimizi ısıtır eski, Niğde evleri
 Dünyaya hükmediyor, zeki Niğde beyleri

Ulukışla, Çiftahan, şifadır sıcak suyun
 Hastalar şifa bulur, derdi olanlar duyun
 Tarihe kafa tutan, Sungur Bey'i unutma
 Ninnini yavaş söyle, gelenleri uyutma

Korkmadan uyguladı, vatan için emir'i
 Unutmayız elbette, Ömer Halisdemir'i
 Tüm dünya alkışladı, bu kahraman Şehidi
 Niğdeli Halisdemir değiştirdin kaderi

Nimetullah sayfalar, anlatmaya yeterimi
 Her tarafın tarihtir, anlatsan da biter mi
 Hep beraber gezelim, Manastır'ı Kemer'i
 Niğde tarih şehridir, kimsenin yok haberi
 17 Ekim 2018

KÜLLENMİŞ HİKÂYE

Gecenin ağırlaşan bir saatinde,
 Hüznün en eski mevsiminde,
 Harabe satırların deminde,
 Ağlıyor çocukluğum kurulu bir salıncakta
 Dalıyor, gözleri kısılıyor
 Toprağa karışan ayaklarında.
 Aman dudakların kımıldamasın,
 Geçen ki gibi hıçkırmasın bir de.
 Şişt! Kapat ağzını.
 Efendin uyanmasın yine.
 Bir bahçe duvarının içinde,
 Tek göz odada bir hikâye.
 Acınası latifeler dolanıyor,
 Haberin yok kimsesizin halinden.
 Üstelik sokağının başında şu garipten.

Bir suretle âlim sayılıyor insan,
 Bir suretle akılsız bir ucube.
 Bir cahillik, dillere destan bir cesaret,
 Bir fikir, deli hoyrat bir densizlik.
 Oysa tek zerre var ediyor,
 Bir kürek toprak, yok insanı.
 O zaman dövünülesi kaygılar niçin?
 Niçin parlak, daha parlak görüntüler
 içinde;
 Kasınılası, devasa güç niçin?
 Bir çocuk saklanıyor habersiz, dünyadan
 Bu korkaklığı avuçlarına sindiren öfke,
 Ruhuna nokta, nokta işleyen zulüm niçin?
 Kim tutuyor bu defterleri, bu sır mı niye?
 Gülümsemenin, ölçüsü hangi satır
 başında?

Yakışksız kalıyor bu ışıklı yerde,
 Garibanın tebessümü bile.

Adını bilmese de kimse, sırtıyor yokluğu
 bir yerde.
 Bir pazar kahvaltısı vaktinde,
 Renkli dergilerin birinde, yazmıyor
 Hep pür neşe, bol kahkahalı modernizm.
 Piyanonun notaları, acıları yansıtmıyor.

Kâinatın, çıplağına uzanan naif çizgiler,
 Gözyaşları silinmeyen bir gerçeklik.
 Gazete köşelerine sıkışmış iki satırlık
 hüznün
 Kimin umurunda bahçe duvarının içinde,
 Susturulmuş, bir köhne bir zeminde
 uyutulmuş
 Şiirlerle avunmuş bir parça yürek.
 Oysa elleri kımıldasa kim bilir karışır bir
 renge.
 Kim bilir çok yakışır bembeyaz tuale.
 Gözleri gökyüzüne baksa azıcık doğrulsa,
 Bir mısra düşlese mesela kim bilir
 Kim bilir tutsaklıktan daha öteyi görebilir.

Belki biraz var olmuş olsa
 Ayakkabısı eksik kalsa ne olmuş?
 Kirlenmiş hayatların, kaldırım taşlarına
 Tertemiz bir hürriyet getirse,
 Üstelik yalnızca, düşleri ve düşünceleriyle.
 Tüm kusurlarıyla katıksız, tüm
 zamanlarından ayrılrsa,
 Gürültüler sessizliğine kilit vursa,
 kimsesiz sesi çıksa.
 Her şey o bahçe duvarının içinde gömülse.
 Küllenmiş bu hikâye, asla güne
 doğmasa....

◆ **Hatice TÜRKOĞLU**

Fen Edebiyat Fakültesi sanat tarihi bölümü 4. sınıf

MERCAN ÇİÇEĞİ

Karbon duman gökyüzü çetrefil
Bu çetrefillikte, zorlanıyorum seçmekte
Denizin bana ait olan tarafını
Kasvetli bir havada balık tutmaya
korkmak oluyor aşk;
Ruhuma yapışık bir mahcubiyet!

Bir şimşek çaktı farz et
Deney yapılmış gözlerim görmez ki!
Bir boya kokusu düşüyor burnuma
Ayakkabısız bir boyacı oluyorum;
Bir boya, bir aşk!

Herkesin gözlerinde aynı şekva
Herkesin gözlerinin gülen tarafı
Saklıyor ağlayışını siyahla
Dağınık hepimizin evi
Ve temizlemek için kiri
Silah oluyor su
O su ki,
Cennet köşesinde kuğuydu,
Öleyim diye uzatmış boynunu.

Bir çorba kavgasıydı yaşam ve ben
Garsona, para verip vermediğimi
sordum;
Gözlerinden kan damladı
Parayı almak için bile unuttukandı
Gözlerimiz gülmek zaten tarumardı.

Yaşamak;
Bir çift ayakkabı kadar tuzluydu
Ve kaybolan her çift için
Her bir çift birbirini suçluyordu;
Doksan yıllık hayatımın özeti işte buydu.

Ayak direyerek ölebilirim
Ölüm eğer,
Maviden,
Kiri temizlerken gelecekte
Ve çocuklar,
Mavi gökyüzünde
Mercan çiçekleri olup
Güneşle oynama şansını
Elde edeceklerse...

◆ **Kerem YILMAZ**

ÖYKÜ

VATAN

Şakir MUSALLI

Saban yine taşa takılmıştı. Söğüt ağaçlarının bir bölük asker gibi sıralandığı serin derenin kenarında epeydir işlenmemiş tarlayı tek öküzle sürmek, zaten yolunda gitmeyen işleri iyice katlanılmaz hale getiriyordu. Yılların yaşlandırdığı zavallı hayvan sabanın her takılışında gizemli bir lisanın acılı kelimeleri ile içten içe söyleniyor, takatinin son raddesine geldiğini gösteren seğiren kaslarıyla hayata karşı ciğerlerini dolduran soğuk havayla ayakta durmaya çalışıyordu. O da yorulmuştu. Zamanın ulu bir çınar gibi büyütüp de kocattığı devlet yorulmuş, rüzgara kapılmış kuru bir yaprak gibi savuran hayatta kendisini ayakta tutmaya çalışan vefalı dizleri yorulmuştu. Biraz nefeslenmek için taşın üzerine oturdu, soluğunun yerine gelmesini bekledi.

Peşinden çocukların merakla koşturduğu tellal kocaman bir davulu elindeki tokmakla gücünün yettiğince dövüyordu. Tellalın davudi sesi de bu davulun feryatlarına eşlik ediyordu. Yaşlısı, genci, çoluk çocuğu ile davulun hazin sesini işiten bütün köylü nefesini tutmuş, kuşlar bile bu sessizliğin ardından gelecek önemli bir haberin merakıyla neşeli ötüşlerine ara vermişlerdi. Köylü davulun namesinden gelen haberin hayırlı mı acılı mı olduğunu insan dilinin anlatamadığı bir sezgi ile anlar olmuştu. Bu gizemli bir dildi ve harfleri yoktu. Kainat birkaç dakikalığına sessizliğe bürünmüş, zaman kalp atışlarının hızlandığı nispette yavaşlamıştı. Balkan Harbi patlak vermiş, askere alınacak gençlerin isimleri söyleniyordu. Oğlunun isminin okunduğunu duyduğunda babası yılların beline doladığı yükü ayakta duramamış, olduğu yere öylece çöküvermişti. Bilirdi harbin ne menem bir şey

olduğunu. Amcası ve bir dayısı gitmişti.. Biri Trablusta, biri Rus harbinde kalmış, geride yetim kalmış evlatları, genç yaşta başlarına dul yazması çekilmiş hanımları vardı. Kendisi ise o sene eğimi yanlış hesaplanmış bir çam ağacının karşı taraf yerine kendi üzerine devrilmesiyle ayağında bir kırıkla savaşa gidememişti. Savaşa giden yaşlılarının arkasından gidememenin utancıyla köyünde öylece kalakalmıştı. Şimdi ise oğlu savaş denilen vahşi canavarın kollarına bir ceylan yavrusu gibi atılacaktı. Ne zaman biteceği belli olmayan bu harbin sonunda ellerinde bir çanta ile yola düşen yiğitlerden geriye ihtiyar bir anne baba, kimi zaman pencerenin kenarında acı bir özlemle uykuları bölünüp yollara bakan bir eş, kimi zaman başka çocukların babalarına sarıldıklarını gördüklerinde annelerine babalarının ne zaman geleceğini soran çocuklar kalıyordu.

Akşam yemeğinde babalarının her zamanki neşesinin sofraya düşmediğini anlamıştı Mustafa. Bilirdi babasının bu huyunu. "Harp çıkmış." dedi babası kaşığını sofraya bırakırken. "Seni de askere çağırıyorlar." Bir çırpıda söyleyivermişti işte. Harp, askerlik... Evin içine derin bir sessizlik çöktü. Annesi içine oturan acıyla lokmasını yutmaya çalıştı. Genzine ham armut gibi tıkanmıştı nefesi. İçini kavuran acının yangını söndürmek için bir bardak ayran içti. Harp iyi bir şey değildi. Bunu savaştan yarım yamalak dönenlerden ya da hiç dönmeyip de geride kalan gencecik dul ve yetimlerden bilirdi. Yüreğinin acısıyla gözleri yandı. Kirpiklerini ıslatan gözyaşlarını oyalı yazmanın kenarına gömdü. O yazmanın kenarına ne acılar gömülmüştü şimdiye kadar. "Yarın hazırlan, iki gün sonra yola

çıkıyorsunuz.” güçlü görünmek istiyordu. Güçlü olmak zorundaydı. Yani en azından evde birinin evde birinin hayatın fırtınalarında evi ayakta tutacak, herkesin sarılacağı bir çınar ağacı gibi dimdik durması gerekiyordu. İçinden kopan fırtınaları bir kenara bırakarak “ Dedenlerin ellerini öp, hayır dualarını al.” dedi.

Mustafa evleneli daha üç ay olmuştu. Vatan, din, iman denilince her şey anlamını yitiriyordu. Vatan için savaşmak büyük bir onurdu. Savaşçı atalarından nesilden nesile kalacak olan bir türkü gibi ölürsek şehit, kalırsak gazi diyerek yola çıkmışlardı. Kendisiyle yola çıkan köyün gençlerine baktı. Hiçbirinin yüzünde umutsuzluk yoktu. Hepsinin yüzünde çok önemli bir vazifeyi yüklenmiş insanların taşıdığı ayrı bir neşe vardı. Vatan deyince her şey anlamını yitiriyordu. Ne zamanında işlenmesi gereken ekinler, ne yağmurlara kalmadan acele ile bozulacak üzüm bağları, ne sürülecek tarlalar. En sevdiği varlıklarını bile gözlerini kırpmadan vatan uğruna feda edebiliyorlardı anne babalar. Allah’a ismarladık demişti evden çıkarken. Allah’a ismarlamak ne büyük bir kelimeydi. Dönse de dönmese de en sevdiklerini Kainatın sahibine emanet edebilmenin huzuru ile yola çıkmıştı.

Uzun bir tren yolculuğundan sonra acemi birliğine varmışlardı. Kendisine uzun yıllar boyunca yanından hiç ayrılmayacak olan vefalı çantasını eline aldı trenden inerken. Susamıştı. İstasyonun yanında susayan yolcuların gönüllerindeki ateşi dindirmek için hangi hayırsever tarafından yaptırıldığı belli olmayan çeşmeden kana kana su içti. Elini, yüzünü yıkadı. Trenin penceresinden sızan güneşten kavrulan ensesini su ile serinletti. Elini cebine attı. Eşinin kendisi için hazırladığı mendil ile yüzünü silmek istedi. Mendilin kenarlarının özenle işlendiğini, işlenirken de mendilin ortasına düşüp kuruyan gözyaşlarının nasıl bir sevgiden bu bez parçasına nakşedildiğini

gördü. Silmeye kıyamadı. Gözlerinden akmasına engel olamadığı gözyaşlarını mendile döktü. Gözyaşları mendildeki gözyaşlarına karıştı. Cephede yaralanan askerlerin şehit düşmeden önce ellerinde kendisindeki gibi mendilleri olduğunu görmüştü. Gözyaşı ile yıkanan mendiller şehit kanı ile kıyamete kadar sürecek bir sevdanın nişanesi olarak mühürleniyordu. Bu insanoğlunun kelimeleri ile anlatılamayacak bir sevgi bağının gizli bir sözleşmesiydi ve sadece aynı hikayeyi yaşayanların sezebilecekleri bir dildi.

Eğitimleri çok yorucuydu. Kumandanlarının, insan takatinin sınırlarını zorladıkları zamanlar oluyordu. Eğitimde ter dökmeyen savaşta kan döker demişti kumandanları. Bazen gece yarıları ansızın uyandırılıyor, ellerinde tüfekleri ile saatlerce talim yaptırılıyordu. Kumandanları Anadolu insanının nasıl bu kadar sabırlı olduğuna hayret ediyordu bazen. Çok ülke gezmiş, Anadolu çocukları kadar sabırlı ve itaatkar askerler görmemişti. “Babaya hürmet, ustaya saygı, muallime vefa, kumandana itaat. Bir milleti ayakta tutan en önemli direklerdir” demişti okulda çok değer verdikleri öğretmeni. Bunlar sağlam olduğu sürece sizi hiçbir düşman yıkamaz, bunlardan biri yıkılırsa ülke çöker. Bu millet yıkılmaz. Devlet yıkılsa da yeniden dirilir, diye devam etmişti etraflarında dolaşan tüm söylentilere rağmen.

Üç aylık eğitimden sonra cephe hattına yönlendirilmişti. Acemi birliğinde savaşabilmek için gerekli eğitimi almıştı ama cephe başka bir yerdi. Yorucu savaş tatbikatlarından sonra bitmiş tükenmiş askerler günün yorgunluğu ile yataklarına gidiyor, derin bir uykunun şefkatli kollarına bırakıyorlardı kendilerini. Cephe hattı ise hiç böyle olmayacaktı. Eğitimlerde verilen molalarda kumandanlarının anlattıkları savaş anılarını merakla dinliyorlardı. Şimdi ise kendileri savaşın içine gireceklerdi.

Kumandanları askeri bando eşliğinde cephe hattına giden askerlerini selamlarken trenin buharlar saçan lokomotifinin arkasına uygun adımda yürüyen bir manga asker gibi dizilmiş vagonlarına dolan askerlerini saygıyla selamlıyordu. Bu giden vatan evlatlarından birçoğu vatan uğruna şehit olacaktı. Çocukken Kurban Bayramı arefesinde allı yeşilli kurdelelerle ilkokul çocuğu gibi süsledikleri alınlarına kına yaktıkları koçlar geldi aklına. Kirpikleri çocukluk günlerinin saflığı ile ıslandı. Eğitimlerde acımasızca ezdiği, ufak tefek sızlanmalarına tahammül edemediği bu acemi askerler şimdi ulvi manaların yüklendiği aziz birer kurbanlık koç gibi vatan uğruna şehit olmak için yollara düzölmüşlerdi.

Ecdadın yüzyıllardır şehadet parmağı gibi gökyüzüne uzanan İslam'ın birer sembolü olan minarelerle donattığı, bunun yanında hoşgörölü bir ahlakın eseri olarak camilerin yanında kardeşçe yaşayan kiliselerin boy gösterdiği Balkan şehirlerinin içinden geçerken bu şehirlerin yüzyılların birikimi ile verimli birer bahçe olan bu ecdat yadigarlarının harbin o acımasız hengamesinde yangın yerine dönüşmesinin acısını yaşayacaklardı. Şehirler kaynıyordu. Asırlarca birer munis komşu olarak yaşamış Osmanlı tebaasının hoşgörüsü ile inançlarında, göreneklerinde, dillerinde hiç olmadıkları kadar rahat bir yaşam süren ecnebi gençleri Avrupa devletlerinin kışkırtmaları ile isyana kalkmışlardı.

Trenden iner inmez çantaları ve silahlarıyla üzerindeki elbiselerden savaşın felaketi dökölen bir zabitin peşi sıra kendi bölüklerine varmışlardı. Uzaktan dumanlar tüten puslu tepelerin arkasından makinalı tüfek ve top sesleri geliyordu. Kendi temiz ve düzgün elbiselerinin yanında karşılaştıkları askerlerin yırtık, parçalanmış ve kimi zaman kan damlalarının pıhtılaşp sarı bir leke olarak kaldığı asker kıyafetleri savaşın nasıl bir şey olduğunu anlatıyordu. Acemi birliğinde

savaş görmüş zabitlerden büyük bir merakla dinledikleri savaş anıları gözlerinin önünde canlandı. Zabitleri dinlerken savaş maceralarından çok zabitlerin sesinin rengi sanki gözlerinin önünde bir hayal alemi açılmış gibi dalıp giden bakışları onu daha çok etkiliyordu. Ve sonunda savaşın içine girmişti. Yanı başlarında karanlığı yırtarak patlayan bombalar, başlarının üzerinden geçen kim bilir nereye saplanacağı belli olmayan mermilerin vınlamaları, yanında yaralanan ya da şehit düşen arkadaşları, patlama seslerinden ürken atların acılı kişnemeleri, yaralanan askerlerin yürekleri dağlayan feryatları... Gece ve gündüz uyuyamıyorlardı. Sadece acele ile yemek yedikten sonra kucağına aldığı mavzerinin çelik soğuşu namlusuna başını yaslıyor, uyurla uyanıklık arası gelip giden uykusundan bir top mermisinin acı feryadı ile sıçrayarak uyanıyordu. Bazen geceleri saatlerce yürümek zorunda kalıyorlar, her an karşılaşılacak bir düşmanla burun buruna gelmenin heyecanı ile tetikte bekliyorlardı. Savaş esnasında hikaye basitti aslında. Yiyebildiğin zaman yemeğini ye, uyuyabildiğin zaman uyu, ölmeden önce öldür. Çok yakınına düşen bir top mermisinin korkunç patlaması ile bacağında bir yanma hissetti. Kulakları uğulduyordu. Zaman mekan bir anda kaybolmuş, her şey donmuş, dünya koskoca bir sessizliğe gömölmüştü. Elini bacağına attığında ellerinin sıcakık kana bulandığını fark etti. O anda aklına şehit olan arkadaşlarının ellerinde sımsıkı kavradıkları kenarları sevda ile işlenmiş mendil geldi. Sonra anne babası, köyü... Sonra onu kaldıran sıhhiye askerlerini fark etti. Ne kadar yattığını bilmiyordu. Uyandığında yanındaki yatakta sargılar içinde inleyerek yatan bir askeri gördü. Ne kadardır orada olduğunu anlamaya çalıştı. Elindeki sargılarla sürekli koşturan, beyaz önlükleri yer yer kan lekeleri ile bezenmiş hemşireler, genzi yakan ilaç kokuları, inleyen yaralı askerler... Bulunduğu sıhhiye çadırına bedeninin her tarafı yara

bere içinde bir asker getirdiler. Herkes koşturuyordu. Hastanın başına gelen genç tabip umutsuz bir şekilde başını iki yana salladıktan sonra kendisinden verilecek talimatları bekleyen hastabakıcılardan birine işaret etti. Hastabakıcı her zamanki alışlagelmiş bir vaziyette elinde tuttuğu özel bir amaç için süslendiği belli olan bir şişeden yaralıya bir şeyler içirmeye çalışıyor, içirirken de Kur'anı Kerimden ayetleri birazdan uzun bir yolculuğa çıkacak bu yaralı askerin kulağına fısıldıyordu.

-O içirdiğiniz ne, dedi genç tabibe bakarak.

- Sen uyandın mı, dedi gülümseyerek. Yaşamısından umudumuzu kestiğimiz askerlere içine zemzem suyu katılmış şerbet içiriyoruz. Şehadet şerbeti. Açıkçası senden de umudumuzu keser gibi olduk ama sen dayanıklı çıktın. Çok kan kaybetmişin geldiğinde. Şimdi bakıyorum kefeni yırttın. Bir aya kalmaz taburuna dönersin. Taburcu ederiz seni.

Mustafa, taburcu kelimesinin anlamını da yaşayarak öğrenmişti. On yıl boyunca cepheden cepheye koşturdu. Yaralanıp da sıhhiye çadırına giden nice arkadaşı bir daha taburuna dönemedi. Defalarca yaralandı. Sedyede üzerinde sıhhiye çadırına her götürüldüğünde önce tabibe sonra kendisine doğru gelen hastabakıcının ellerine bakıyordu. Genç tabip çok gülmüştü bu haline. Omuzunu sıyırıp geçen harbin hediyesi bir mermiden sonra yine sıhhiye çadırına getirilmişti. Artık oradaki çoğu kişiyi tanıyordu. Hastabakıcılarla ahbap olmuştu artık. Yanına gelen tabip gözlerinde bir an için yanan keskin bir gülümsemeden sonra hastabakıcıya işaret etmiş, o da hemen Mustafa'ya şehadet şerbetini içirmeye çalışmıştı. Mustafa'nın yüzü bir anda donuklaştı. Daha önce de bundan daha ağır yaralar aldığı halde hemen tedaviye başlanmış, onu kurtaracak çareler aranmıştı. Şimdi ise basit bir yaradan dolayı ölecek

olmasına üzülmüyordu. Şaşkınlıkla etrafına baktı. Doktorun yüzünde hiç de kaybedilecek bir askere bakan umutsuz acılı bir ifade yoktu. Sonra gülmeye başladı genç tabip. Hastabakıcı da kendisine verilen rolü iyi oynamanın verdiği keyifle katıla katıla gülüyordu. İşin şakasını anlayan diğer yaralı askerler de kahaahalarını koyuvermişti. Savaşın ortasında etrafta yaralı, sargılar içinde herkes tüm acılarını unutmuş katıla katıla gülüyordu. Bu zor günlerde küçük bir tebessüm bile acılı bir bakıştan daha çok işe yarıyordu. O da alışmıştı bu duruma. Ölümünden korkmuyordu artık. Sadece aklında köyü, anne ve babası, genç yaşta bıraktığı hanımı vardı. Yüzleri hayalinden bile silinmişti, sadece belirli belirsiz birer soluk birer gölge kalmıştı zihninde. Bir de hanımının kendisine verdiği işlemeli mendil. Kaç defa kana bulanmıştı. Eşinin gözyaşları kaybolmasın diye yıkamamıştı onu. Kan ve gözyaşı ile dolu nice mendil vardı bu harman yerinde.

Ordu anlamsız bir şekilde geri çekiliyordu. Her taraftan bozgun haberleri geliyor, ecdadın birer zümrüt kolye gibi özene bezene süslediği Balkan toprakları elden çıkıyordu. Zihni almıyordu böyle yenilgileri. Siyaset girmişti ordunun içine. Değişik firkaların fikirlerini benimsemiş subaylar birbirine yardım etmiyordu. Zihinleri ele geçiren, mantık kaidelerini alt üst eden, körü körüne telkin edilen karışık duygular bir askerin ülkesi için savaşan başka bir askere yardım etmesini engelliyordu. Ordu çekildikçe geride kalan Müslüman ahali, kana susamış sırtlanlar gibi vahşice saldıran çetelerin ellerinde katliamlara uğruyor, evleri yakılıyor, insanoğlunun o güne kadar görmediği vahşetlere gark oluyorlardı. Her şeyinden vazgeçip sadece canını, ırzını, ailesini kurtarma arzusunda olan insanlar yangının içinde kalmış narin kelebekler gibi tek kurtuluşları olan İstanbul'a doğru kafiler halinde yollara düşmüştü. Bu halktan çok azı çetelerin baskınlarından

kurtulup hayatta kalarak İstanbul'a ulaşabilmişti. Mustafa çetelerin kolu kanadı kırılmış, hayatta tutunacak tek bir dalı kalmamış masum ahaliye yaptıkları eziyetleri gördükçe vatan kelimesinin anlamını kat be kat anladı. Vatansızlık böyle bir şeydi. Ekmeksiz, susuz yaşanabilirdi ama vatansız yaşanmıyordu. Cepheye gelirken tren penceresinden gördüğü güzelim şehirler, bağlar, bahçeler yanmış, yıkılmış insanları diri diri toprağa gömen birer canlı kabir taşı gibi karşısına dikilmişti.

Mustafa on yıllık Balkan Muharebesinden köyüne dönebilen nadir askerlerden biriydi. Yaşadıkları, gördükleri onu derin bir sessizliğe itmmişti. Çok az konuşuyordu. Anne ve babası yaşlanmışlar, genç yaşta bırakıp gittiği eşi yıllarca bekledikten sonra artık şehit olduğuna kanaat getirilerek komşu köylerden bir akrabası ile evlendirilmişti. Yine bir gün atının üzerinde tarladan dönerken arkasında bir alay çocuğun eğlenerek koştuğu bir davulcu gördü. Devleti Ali yine savaşa girmiş, seferberlik ilan edilmişti. Yine askere alındı. Çanakkale cephesinde, Balkan Harbinde mazlum halkın ecnebler elinde çektiklerini gören, bu cephenin kaybedilmesi halinde aynı vahşetin kendi ailelerinin başına geleceğini bilen hiçbir askerin tek bir adım dahi çekilmeyeceğini o da görmüştü. İsterlerse dünyanın tüm madenlerini eritip gemi yapsınlardı. Onlar ölmeden bu vatan asla tek bir düşman neferine teslim edilmeyecekti. Eğer düşman boğazları geçerse Türk İslam'ın şahdamarına inecek, yüzyılların biriktirdiği koyu bir nefretle bütün Anadolu'yu içine ateş atılmış bir ekin tarlası gibi yakıp yıkacaktı. Gemiyle, topla, tüfikle geçemedikleri Çanakkale'yi masa başı oyunlarla geçmişlerdi. Mustafa terhis edilen askerlerden biri olarak köyüne döndü. Bu güzel vatanın düşmanın kirli çizmeleri altında kalmış narin bir çiçek gibi çiğnenmesi

içini yiyip bitiriyordu. Keşke arkadaşlarım gibi şehit olsaydım da bu günleri görmeseydim diye iç geçirdi. İçini kavuran öfke ile odunları kırıyor, tüm hırsını elindeki balta ile acımasız darbeler indirdiği odun kütüğünden çıkarıyordu. O gün yine erkenden çifte gitti. Tek kalan öküzü ile derenin kenarındaki tarlayı sürmeye başladı. Sabanın ikide bir taşlara takıldığı tarlada zavallı öküzünün takati kalmamıştı. Biraz daha zorlarsa o da ölecekti. Harpte aldığı yaraların izleri serin havalarda sızlıyordu. Taşın üzerine nefeslenmek için oturduğunda dere kenarından gelen nal seslerini işitti. Bu bir savaş atıydı. Eski bir asker olduğu atını ustalıkla sürüşünden belli olan binici, atının üzerinden selam verdi. Bilirlerdi savaş görmüş insanlar, birbirlerinin gözlerindeki asker bakışlarını. Birbirlerine karşı içten bir sıcaklık duydular. "Nereye hemşerim?" dedi Mustafa.

- Şu karşı köye
- Orası bizim köy, niçin gidiyorsun?
- Asker topluyoruz.
- Kime karşı savaşacaksınız?
- Gavura
- Niçin?
- Vatan için.

Vatan kelimesini duyunca yılların söndürdüğü gözlerinde bir alev parladı Mustafa'nın. İçindeki kanın damarlarını yakmaya başladığını hissetti. Sızlayan eklemelerini unuttu. Yılların büktüğü beli mızrak gibi doğruldu. Avına saldırmaya hazırlanan bir pars gibi tüm sınırları kasıldı. Atın üzerindeki asker, cephede süngü hücumuna kalkan arkadaşlarının gözlerinde yanan alevi gördü ismini bile bilmediği gün görmüş arkadaşında.

- Gidelim, dedi.
- Gidelim...

NECİP FAZIL ÜZERİNE

Selin ÖZMEL

Bir canlının dünyaya gelmesi hayata tutunmaya çalışması ne kadar sancılı bir süreçse bir düşüncenin, yazının, fikrin ortaya çıkması da o kadar zor bir süreçtir. Bir bebeği doğurmanın ne kadar sancılı bir süreç olduğunu o bebeği hayata getiren anne; bir yazının ortaya çıkmasının ise ne kadar sancılı bir süreç olduğunu ancak ve ancak bir yazar bilir. Necip Fazıl da bir şair ve yazar olarak bu sancıya sahiptir. Bu sancısını Çile kitabında :

Lafımın dostusunuz, çilemin yabancısı,

Yok mudur, sizin köyde, çeken fikir sancısı?

Sözleriyle dile getirerek bu durumdan yakınmıştır. Necip Fazıl'ın sancısı bir ömür sürmüştür.

O sancılarına yenik düşmeyi değil bütün yazarlar gibi onu yaşam stili haline getirmeyi seçmiştir. Fakat çoğu şeyde olduğu gibi sancılı bir yaşamda da iniş ve çıkışlar vardır. Bazen bir şimşek çakar. Ya bir olay ya da içimizden bir ses bize ayna tutar. İnsan o aynaya baktığı zaman kim olduğunu değil neye dönüştüğünü görür. Aynalardan bu yüzden çekinir insanlar. O aynalar sıkıntı ve sancılara dayanamayarak çatlayıp kalbimize, düşüncelerimize ve hislerimize batır. Ayna kırıklarını tek tek çıkarmak zarar verir insana. Kimi kırık daha yüzeyseldir, çok acı vermeden çıkarılır kimi kırık ise daha derinlerdedir daha sancılı bir şekilde çıkar. Kırıkları çıkardıktan sonra insan yaralarıyla baş başa kalır. Özünün karartılarını görür. Yaralarının iyileşmesini beklemeden, sabretmeden özünün karartılarını da temizlemeye çalışır. İkisinden aynı anda kurtulması mümkün değildir. İlla ki birisi iz

bırakır. Kimimiz bu izlerle kolayca başa çıkarız kimimize göre ise bu izleri silmek sandığımızdan daha dayanılmaz bir hal alır ve tahmin edilemez, sonu belli olmayan bir depresyon durumu içinde buluruz kendimizi. Bu sonu çıkılamayan yollardan birisi de Necip Fazıl'ın 'Aynalar' şiirinde gizlidir.

Çıkamam, aynalar, aynalar zindan

Bakamam, aynada ,aynada vicdan;

Beni beklemeyin, o bir hevesti;

Gelemem ,aynalar yolumu kesti.

Aynalar sadece insanların fiziksel yansımalarını değil ruhsal yansımalarından da izler taşır. Necip Fazıl ne kadar aynalardan uzaklaşmaya çalışsa da ruhsal yaşamındaki sancılarının izlerinin, aynalara çarpıp kitaplarına yansımaya engel olamamıştır.

Necip Fazıl'ın ilk yansımaları Kafa Kağıdı kitabında: 'Her şeyi izahla yapamadığımız gibi izahsız da yapamıyoruz.' diyerek karşımıza çıkmıştır. O sancılarını dile getirmekte zorlanmış fakat içinde tuttuğu zaman da bir faydasının olmadığını aksine işleri daha da zorlaştırdığını görmüş ve kelimelerinin özgür kalmasına izin vermiştir.

Düşüncelerin özgür olduğu fakat insanların paranın tutsağı olduğu bir dünyaya hayretle bakmıştır Necip Fazıl. Para piyesinde: 'Deli, buna para derler para!.. Şeref de, namus da bu, akıl da bu, hikmet de bu, sıhhat de bu hayat da bu, dünya da bu ahiret de bu; para!!!' ? diyerek tüm maddi hırsların bizi manevi yoksullaştırmaya götürdüğünü anlatılmıştır.

Bu kadar maddeci olan insanların içinde bir yerlerde, gizli bir öz bir tohum olduğuna

inanmıştır Necip Fazıl. İşte bu yüzden Tohum piyasinde Anadolu insanının içinde bulunan birlik ve beraberlik duygusu ön plana çıkarılmış , yaşadıkları acılara zorluklara rağmen her şeyden fedakarlık ederek vatanları için varlarını yoklarını ortaya koymaları anlatılmıştır.

Fakat anneciğim şiirinde de bu sancılı teslimiyetin sonunun olmadığını

Sanma bir gün geçer bu karanlıklar,
Gecenin ardında yine gece var;

Dizeleriyle acıların asla sonunun olmadığını her bir sancının bir başka sancıyı tetiklediğini dile getirmiştir

Necip Fazıl gibi acıların etkisi altında olan bir kişi de, hayatta kimin veya neyin yanında duracağına karar veremeyen Nacidir. Naci'nin bir değişim ve gelişim süreciyle içine, özüne döndüğü ve sonunda acılarından, içinde onu rahatsız eden kötü duygulardan kurtularak ferahlığa ulaştığı anlatılmıştır.

Bir başka değişim sürecini de Necip Fazıl'ın kitabındaki Reis Bey yaşamıştır. 'Kalplerinizi değiştirin! Size hakikat gibi görünen şeylerin hemen değiştiğini görürsünüz.'

merhametin suç olarak algılandığı bir dünyada Reis Bey kendini hayatın akışına bırakıp kimseye merhamet göstermeyip başkalarından da merhamet görmemiştir. Fakat sonrasında vicdanına kulak verip iç sesini engelleyemeyerek vicdan azabına mahkum kalmıştır.

Necip Fazıl da O ve Ben kitabında :'Vicdan azabı gibi toz toz yağan yağmurun altında cinnet buhranlarına düştüğüm Trabzon ve oradan İstanbul...' diyerek hapisane yıllarında bedeninin ve düşüncelerinin parmaklıklar ardında kalmasını anlatmış kendini buhranın ellerine teslim etmiştir.

Bir başka teslimiyet olayı ise Bir Adam Yaratmak kitabındadır. 'Beni bu gülünç

kadere insan iradesi sokmadı. Tepemde başka bir irade var. Onu bir kanat gölgesi gibi üzerimde duyuyorum. Fakat elimle tutamıyorum o böyle istiyor.' Diyerek kişinin Allah'a teslim olması anlatılmıştır.

Necip Fazıl da Allah'a teslim olurken ki gibi bir saflık ve doğallıkla; fikirlerini ve yazılarını hiçbir karşılık beklemeden okurlarına teslim etmek için uğraşmıştır ve eserlerinde 8 tane fikir sancısına örneği vermiştir.

Sancılar hayatımızı alt üst eder. Bazen çoğu şeyi tersine çevirerek düz durması gereken şeylerin yan yatmasına sebep olur. Matematikte yan 8 sonsuzluk işaretidir. Necip Fazıl sonsuzluğa giden yolun bu sancıların duraklarından geçtiğine inanmıştır. Çoğu kişi o duraklara uğramak istemez. Mola vermeden sanki bir yarışın içindeymiş gibi bitiş çizgisini geçmeye çalışır. Kim olduğunu, nerden geldiğini, nereye gitmek istediğini bilmeden sona ulaşmayı hedefler. Fakat Necip Fazıl sonsuzluğa giden yolun her bir durağında mola verip kendi içselliğini yakalamaya çalışmış, sancılarından beslenerek kendini emin ellere teslim etmenin peşinde olmuştur. Çile kitabında bu düşüncelerini şu sözlerle anlatmıştır:

Ben ki, toz kanatlı bir kelebeğim,
Minicik gövdeme yüklü Kafdağı,
Bir zerreciğim ki, Arş'a gebeyim,
Dev sancılarımın budur kaynağı!

Sonuç olarak sancılar bizi güçlendirir, Allah' yaklaştırır. Sancılarıyla başa çıkamayan insan Allah' a sığınarak sonlu bir varlık olduğunu hatırlar. Necip fazıl bu kısa ömründe kalıcı bir şeyler bırakabilmek için düşüncelerinin ve fikirlerinin ölümsüzlüğüne sığınmış okuyucularına birbirinden değerleri eserler bırakmıştır. Biz okuyucularına düşen de o eserlerden ders çıkarıp kendi sancılı ömrümüzün bir sondan ibaret olduğunu unutmamaktır.

2018- 2019 AKPINAR DERGİSİ DİZİNİ

“Hece Dergisi Ahmet Hâşim Özel Sayısı (Ocak 2018) Soruşturmasına İsmail Özmel’in Cevapları” Akpınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.9-12.

Adivar, Edib Halide (2019), “Duatepe”, Akpınar Dergisi, Kasım- Aralık, Sayı 84, s.8-11.

Adivar, Edip Halide (2019), “Bayrağımızın Altında”, Akpınar Dergisi, Kasım- Aralık, Sayı 84, s.12.

Adivar, Halide Edip (2019), “Türk’ün Ateşle İmtihani”, Akpınar Dergisi, Kasım- Aralık, Sayı 84, s.15-16.

Akbulut, Gülçin Yağmur (2018) “Aşkın Ölümü”, Akpınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.40.

Akbulut, Gülçin Yağmur (2018), “Dağ Rüzgârı”, Akpınar Dergisi, Ocak- Şubat, Sayı 73, s.14.

Akbulut, Gülçin Yağmur (2018), “Ürkek Serçe”, Akpınar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.37.

Akçeken, Ali (2019), “Afyon’da Gün Batımı”, Akpınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.35.

Akdemir, Basri (2018), “Her Şeyi Biliyor Deniz”, Akpınar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77 s.38.

Akdemir, Basri (2018), “Söylenmemiş Şarkılar”. Akpınar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.35.

Akdemir, Basri (2018), “Teslimiyet Gazeli”, Akpınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.41.

Alpaslan, Nimet (2018), “Prof. Dr. İnci Enginün ile Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları Üzerine Bir Söyleşi”, Akpınar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.5-9.

Alpaslan, Nimet (2019), “Orta Doğu’nun Kaderi ve Çöl Kraliçesi Gertrude Bell”, Akpınar Dergisi, Kasım- Aralık, Sayı 84, s.27-33.

Altınkaynak, Hikmet (2019), “Kalbimizi Sevgiyle Ve Şiirle Korumak”, Akpınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80 s.37-38.

Âşık Safai, Borlu Ozan (2019), “Zafere Doğru”, Akpınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.26.

Ayaz, Ahmet (2018), “Ülkü Tamer’in Ardından”, Akpınar Dergisi, Mart- Nisan, Sayı 74, s.21-22

Ayaz, Ahmet (2018), “Bahaettin Karakoçun Ardından”, Akpınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.13-15.

Ayaz, Ahmet (2018), “Nerelerdesin?”, Akpınar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77 s.40.

Ayaz, Ahmet (2018), “Şiirden Edebiyattan Söz Ediyorum Ah”, Akpınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.33-34.

Aydın, Nurullah (2018), “Bilgi, Algı, Medya, Hukuk”, Akpınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73 s.36-37.

Aygül, Senem Hayriye (2018), “Koca Çınar”, Akpınar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77 s.42.

Aytekin, Osman (2018), “Ondan Kalan”, Akpınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.36.38.

Bakırcı, Nedim (2019), “Milli Destan Şairi Basri Gocul ve Oğuzlama”, Akpınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.7-12.

Bakırcı, Nedim (2019), “Milli Edebiyat Dönemi Üzerine”, Akpınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 84, s.17- 22.

Bakırcı, Nedim (2019), “Prof. Dr. Ali Berat Alptekin’in Hayatı ve Eserleri”, Akpınar Dergisi, Temmuz-Ağustos /Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.4-10.

Baş, Mehmet (2018), “Anılar Bende Matem Sende Düğün”, Akpınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.28.

Baş, Mehmet (2018), “Bir Kuşun Yarasıdır”, Akpınar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77 s.39.

Baş, Mehmet (2018), “Bir Niğde Temaşası”, Akpınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.15-16.

Baş, Mehmet (2018), “Geniş Zaman Kipinde Çekimleniyor Anılar”, Akpınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.31.

Baş, Mehmet (2018), "Gurbet Dağları", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.36.

Baş, Mehmet (2018), "İnsan Ve Çerçeve", Akpinar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 74, s.43.

Baş, Mehmet (2019), "Ağlamak Yeşertiyor Kurumuş Toprakları", Akpinar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s.34.

Baş, Mehmet (2019), "Bir Zamanlar Niğde'de", Akpinar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.32-34.

Baş, Mehmet (2019), "Çamardı Destanı", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos/Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.57.

Bekiroğlu, İsmail (2019), "Peyami Safa'ya", Akpinar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80 s.29.

Bilgiç Özger, Fatma (2018), "Düşman Taş Olsun Mehmet'im", Akpinar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 74 s.35.

Canım, Rıdvan (2018), "Murat Soyak'la Şiir Üzerine Söyleşi", Akpinar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 74, s.25-30.

Canlı, Suna (2018), "Yeni Nesil Çocuklar, Yeni Nesil Kütüphaneler", Akpinar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 74, s.14-16.

Çelik, Hasan (2019), "Anadolu Türküleri", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos/Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.48-50.

Çetin Nurullah (2018), "Türk Ruhuna Tercüman Bir Hikâyeci: Necdet Ekici" Akpinar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77, s.10-11.

Çetin, Nurullah (2018), "Türkçe Konuşan Coğrafyalar Romanı: Aydemir", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.14-21.

Çetin, Nurullah (2018), "Yabancı Mezarını Türbe Diye Belleme Dini", Akpinar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.3-5.

Çetin, Nurullah (2019), "Peyami Safa'nın Canan Romanının Çözümlemesi", Akpinar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.3-10,

Çetinoğlu, Oğuz (2018), "Bir Devrin Hâfızası", Akpinar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.26-27.

Dağlarca, Fazıl Hüsnü (2019), "Peyami Safa'ya Ağıt", Akpinar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80 s.28.

Demiray, Ülkü (2019), "Cenaze Arabası", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos/Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.46-47.

Denmiray, Ülkü (2019), "Öğrencisi Olmak Mutluluğunu Yaşadığım Büyük Hocam", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos / Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.26.

Dıranas, Ahmet Muhip (2018), "Kar", Akpinar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.32.

Doğruer, Musa (2018), "Öğretmenim...", Akpinar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77 s.44.

Durmuş, Hayrettin (2019), "Çorak Edebiyatımızı Yeşerten Hikâyeci Ömer Seyfettin", Akpinar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s. 31-33.

Elitaş, Hikmet (2018), "O Şarkıyı Bir Daha Çal", Akpinar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.14.

Elitaş, Hikmet (2019), "Kerkük Mektubu", Akpinar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s. 32.

Enginün, İnci (2019), "Milli Mücadele ve Edebiyat", Akpinar Dergisi, Kasım- Aralık, Sayı 84, s.3-8.

Ensari, Fırat (2018), "Bir Mardin Sevdalısı... Ali Ensari...", Akpinar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.36-37.

Ensari, Fırat (2018), "Gitmekle Kalmak Arasında", Akpinar Dergisi, Eylül-Ekim Sayı 77, s.26.

Ercan, Necla Gül (2019), "Seferberlik Türküleri", Akpinar Dergisi, Kasım- Aralık, Sayı 84, s.38-41.

Eryaman, Mustafa (2019), "Niğde'de Üç Kandil", Akpinar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79 s.35-39.

Gemalmaz, Yüksel (2018), "Sızı", Akpinar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.31.

Gocul, Basri (2019), "Ağıt", Akpinar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s.44.

Gocul, Basri (2019), "Ayrılık", Akpinar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.25.

Gocul, Basri (2019), "Tanrı'ya Yakarış", Akpinar Dergisi", Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.25.

Gökçe, Sadık (2019), "Bir Âlem Göçtü", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos / Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.20-21.

Güler, Abdülkadir (2018), " Senden Uzakta", Akınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.39.

Güler, Abdülkadir (2018), "Bahar Düşü", Akınar Dergisi, Ocak- Şubat, Sayı 73, s.24.

Güler, Abdülkadir (2018), "Bir Başka Türkü", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.22.

Güler, Abdülkadir (2018), "Mardin'e Sevdalı İbrahim Aksoy İçin Birkaç Söz", Akınar Dergisi, Ocak- Şubat, Sayı 73, s.29-31.

Güler, Abdülkadir (2018), "Şair Murat Soyak'ın Direniş Taşı Adlı Kitabını Okurken", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76 s.38-40.

Güler, Abdülkadir (2018), "Vefatının 1. Yılında Feyzi Halıcı'yı Saygıyla Anıyoruz", Akınar Dergisi, Eylül-Ekim Sayı 77, s.31-36.

Güler, Abdülkadir (2019), "7. Âşık Paşa Uluslararası Şiir Şöleni", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos / Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.33-39.

Güler, Abdülkadir (2019), "Bir Güzide Taranoğlu Vardı", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.39-43.

Güler, Abdülkadir (2019), "Ölümünün 40. Yılında İhsan Hınçer'i Anmak", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.39-40.

Güler, Abdülkadir (2019), "Şiirimizin Beyaz Kartalı Bahaettin Karakoç'la Bir Yolculuk", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s.17-23.

Güneyli, Abidin (2018), "Gece Yarısı", Akınar Dergisi, Ocak- Şubat, Sayı 73, s.24.

Güneyli, Abidin (2018), "Sesler", Akınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.35.

Hızlan Doğan (2019), "Dergi Özel Sayıları", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.29-30.

Irmak, İzzet (2019), "Okumanın Aydınlığına Çağırın Kitap: Gül Aydınlığı", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s.42-44.

Işık, Ali (2019), " Benzeri Ender Bir Talebe: Prof. Dr. Ali Berat Alptekin Hoca...", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos / Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.17-19.

İnsel, Sabahat Varol (2018), "Bizim Bir Kemalettin Tuğcu'muz Vardı", Akınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78 s.16-18.

İnsel, Varol Sabahat (2018), "Sılaya Yolculuk", Akınar Dergisi, Eylül-Ekim Sayı 77, s.27-30

İnsel, Varol Sabahat (2019) "Destan Şairimiz Hasan Basri Gocul", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos / Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.27-28.

İzci, Adil (2019), "Niğde Ve Ben", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.43.

Karabulut, Ramis (2019), "Romanlarındaki Şair Sevinç Çokum", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.34-38.

Karakoç, Bahaettin (2018), "İhlamlar Çiçek Açtığı Zaman", Akınar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77, s.12.

Karakoç, Bahaettin (2018), "Yansımaları Çağları", Akınar Dergisi, Ocak- Şubat, Sayı 73, s.18.

Karsavran, Cemal (2018), "Bir Kadın Tanıdım Şiir Ana", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.35.

Karsavran, Cemal (2018), "Güneş Denize", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.44.

Karsavran, Cemal (2018), "Ömre Ayaz Vurmadan", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.28.

Kaşıkçı, Ali Rıza (2018), "Bir Çiçeği Hecelerken", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.29-30.

Kaşıkçı, Ali Rıza (2018), "Gölgecinin Gölgesi", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 74, s.44.

Kaşıkçı, Ali Rıza (2019), "Gölgecinin Gölgesi", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s.11-12.

Kaşıkçı, Ali Rıza (2018), "Yâr Seni", Akınar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77 s.43.

Kaya, Harun (2018), "Sim Siyah", Akınar Dergisi, Mart- Nisan, Sayı 74 s.24.

Keleştimur, Bedrettin (2018), "Gez Gör Anadolu'yu", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.35.

Keleştimur, Bedrettin (2018), "Harid Fedai'de Kıbrıs Kimliği", Akpinar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 74, s.17-20.

Keleştimur, Bedrettin (2018), "Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nu Tanıyalım", Akpinar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77, s.18-22.

Keleştimur, Bedrettin (2018), "Türk Dünyası Kültür Başkenti", Akpinar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.31-34.

Keleştimur, Bedrettin (2019), "Zaman Kavramı", Akpinar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s.13-16.

Kolcu, Abdurrahman (2018), "Tevri Fikret: Bir Hayâlât Avcısı", Akpinar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77, s.3-9.

Kolcu, Ali İhsan (2019), "Ölmesin Gazeli", Akpinar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s.10.

Kolcu, Ali İhsan (2019), "Rüzgâr", Akpinar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.26.

Kolcu, Ali İhsan (2019), "Sonsuzluk Yolcusu", Akpinar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.30.

Kolcu, Ali İhsan (2019), "Tahattur Gazeli", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos/Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.51.

Korkmaz, Günvar (2018), " Hazan Bahçesi", Akpinar Dergisi", Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.16.

Korkmaz, Günvar (2019), "Çiçekler", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos/Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.58.

Korkmaz, Hasan (2018), "Niğde Özlemi", Akpinar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.39.

Köksal, Fazlı (2018), "Sokrat Okuyan Köylüler", Akpinar Dergisi, Mart- Nisan, Sayı 74, s.37-42.

Kunt, Elif Büşra (2018), "Geçmiş mi Geçmemiş mi?", Akpinar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.35.

Malkoç, M.Nihat (2019), "Semailer", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos/Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.55.

Oğuzbaşaran, Bekir (2018), "Bahaettin Karakoç", Akpinar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78 s.11.

Oğuzbaşaran, Bekir (2018), "Haikularla Suyun Beş Hâli", Akpinar Dergisi, Mart-

Nisan, Sayı 74, s.36.

Oğuzbaşaran, Bekir (2018), "Karakoç Kardeşler", Akpinar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78 s.11.

Oğuzbaşaran, Bekir (2018), "Manzum Portreler", Akpinar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77, s.37.

Oğuzbaşaran, Bekir (2018), "Manzum Portreler", Akpinar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.20.

Oğuzbaşaran, Bekir (2018), "Poetika Rubailer", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.34.

Oğuzbaşaran, Bekir (2018), "Türkçe Haikular", Akpinar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.34.

Önal, Ülkü (2019), "Ali Berat Alptekin Hocamın Ardından", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos / Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.23-25.

Özbaşarlak, Halil (2018), "Söke'de İz Bırakanlar ve Abdülkadir Güler", Akpinar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.33-35.

Özbekler, Kerim (2018), "Bir Gün Bahar Da Gelir", Akpinar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78 s.40.

Özbekler, Kerim (2018), "Sirke", Akpinar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.40.

Özcan, Osman (2018), "Dil ve Edebiyat Yazıları Adlı Eserlerde Dilimiz Türkçe", Akpinar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.38-39.

Özçam, Çimen (2018), "Unutulan Bir Dergi: Hisar", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.41-43.

Özdemir, Ahmet (2018), "Lâ", Akpinar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.28.

Özdemir, Ahmet (2018), "Yankı", Akpinar Dergisi, Eylül-Ekim Sayı 77, s.25.

Özden, Dursun (2018), " Niğde Güzellemesi", Akpinar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78 s.40.

Özden, Dursun (2019), "Nevruz Destanı", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos/Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.52.

Özdoğan, Nisari (2019), "Bize Ne Oldu", Akpinar Dergisi, Temmuz-Ağustos/Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.54.

Özen, Celil (2018), "Gül-Bülbül", Akınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.32.

Özmel, Dr.Nur N. (2019), "İsmail Özmel'in Muhafazakârlık ve Medeniyet, Yunus Emre Yansımalar", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos / Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.29-32.

Özmel, İsmail (2018), "Muhafazakâr Düşünce Üzerine", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.10-14.

Özmel, İsmail (2018), " Nusret Mayın Gemisini Saklayan Gece", Akınar Dergisi, Mart- Nisan, Sayı 74 s.23.

Özmel, İsmail (2018), "Bir Gönle Girmek", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.25.

Özmel, İsmail (2018), "Bir Sabah Şehirde Yalnız Dolaşmak", Akınar Dergisi, Eylül-Ekim Sayı 77, s.23.

Özmel, İsmail (2018), "Güzel Türkçem, Anadilim", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı75, s.19.

Özmel, İsmail (2018), "Güzel Türkçem", Akınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78 s.29.

Özmel, İsmail (2018), "İnsan Kitaplarda Ne Arar?", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 74 s.11-13.

Özmel, İsmail (2018), "Niğde'den Nezih Bir İstanbullu Geçti Prof. Dr. Birol Emil", Akınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.42-43.

Özmel, İsmail (2018), "Niye Sen Olmayasın", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.33.

Özmel, İsmail (2018), "Ord. Prof. Fuat Köprülü'nün İki Seçkin Öğrencisi Prof. Dr. Osman TURAN ve Prof. Dr. Halil İNALCIK", Akınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.23-26.

Özmel, İsmail (2018), "Osmanlı Devleti'nin Bilgi İhtiyacını İlk Gören İnsan: Kâtip Çelebi", Akınar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77, s.13-15.

Özmel, İsmail (2018), "Şehir Kütüphanesi", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.3-4.

Özmel, İsmail (2018), "Şiiri Bir Ummanın Kıyısında Aramak", Akınar Dergisi, Ocak-

Şubat, Sayı 73, s.21-23.

Özmel, İsmail (2018), "Türk Bayrağı Altındaki Efsanevi Sohbet Ve Şair Bahaettin Karakoç", Akınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78 s.12.

Özmel, İsmail (2019), "Destanlar Bir Tarih ve Kültür Hazinesidir", Akınar Dergisi, Mayıs- Haziran, Sayı 81, s. 2.

Özmel, İsmail (2019), "Hayatın Zorluklarını Yazarak Aşan Edip Peyami Safa", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.22-26.

Özmel, İsmail (2019), "Meselenin Bilincinde Olmak / Bay Bay mı (Bye Bye) Yoksa Güle Güle mi", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s. 2.

Özmel, İsmail (2019), "Niçin Mücadele Edebiyatı Özel Sayısı", Akınar Dergisi, Kasım- Aralık, Sayı 84, s. 2.

Özmel, İsmail (2019), "Osmanlıyı, Önceki Türk Tarihinden, Cumhuriyeti Osmanlıdan Ayrı Göstermeye Çalışmak Kimin İşine Yarar", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s.3-6.

Özmel, İsmail (2019), "Rüzgâr Hep Böyle Esmez", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.28.

Özmel, İsmail (2019), "Şair Basri Gocul, Oğuzlama'yla Edebi Hayatın Sırlarını mı Arıyordu?", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.17-24.

Özmel, İsmail (2019), "Türk Edebiyatının Derin ve Güçlü Sesi Mevlana", Akınar Dergisi, Ocak- Şubat, Sayı 79, s. 2.

Özmel, İsmail (2019), "Türk Kavramı Üzerine Düşünceler", Akınar Dergisi, Kasım- Aralık, Sayı 84, s.42-44.

Özmel, İsmail (2019), "Türkçenin Yaşı Üzerine", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos- Eylül, Sayı 82- 83, s. 2-3.

Özmel, İsmail (2019), Prof. Dr. Ali Berat Alptekin'i Saygıyla Anıyoruz", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos / Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.16.

Özmel, İsmail (2019), "Ay Göklerde", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s.33.

Özmel, İsmail (2018), "Türk- Japon Çağdaşlaşması Üzerine Düşünceler",

Akpınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.25-27.

Özmel, Nur (2018), "Prof. Dr. Metin Tuncel İle Halk Türkülerimizde Coğrafyanın Etkisi Üzerine Söyleşi", Akpınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78 s.19-22.

Özmel, Nur. N (2019), "İstiklâl Savaşından İstiklâl Marşı'na", Akpınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 84, s.23-26.

Özmel, Selin (2019), "Tağrik Buğra Dosyası", Akpınar Dergisi, Temmuz-Ağustos/Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.43-45.

Parmaksız, Mehmet Nuri (2018), "İçimde Ağlayan Bir Çocuk", Akpınar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.25.

Parmaksız, Mehmet Nuri (2018), "Sükûtu Ezberlemek", Akpınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.28.

Parmaksız, Mehmet Nuri (2018), "Benden Buraya Kadar", Akpınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75 s.18.

Ramis, Karabulut (2019), "Hatıralar Işığında Peyami Safa", Akpınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.15-19.

Rayman, Mehmet (2018), "Bir Düşün Evresi", Akpınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.38.

Sakaoğlu, Saim (2018), "Ben Paris'i Görmemiş Bir Emekli Profesörüm", Akpınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.3-6.

Sakaoğlu, Saim (2018), "Çokbilmişlik Taslayanlar", Akpınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 74 s.4-6.

Sakaoğlu, Saim (2018), "İmza Günleri", Akpınar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.10-13.

Sakaoğlu, Saim (2018), "İsmail Özmel ve Akpınar'ı", Akpınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 74 s.10.

Sakaoğlu, Saim (2018), "Mehmet Zeki Akdağ Bir Şiirin Hikâyesi", Akpınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78 s.3-6.

Sakaoğlu, Saim (2019), "Ali Berat'lı Toplantılardan Hatıralar", Akpınar Dergisi, Temmuz-Ağustos /Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.11-15.

Sakaoğlu, Saim (2019), "Destan Şairi

Basri Gocul'un Mısralarına Yaklaşma", Akpınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.3-6.

Sakaoğlu, Saim (2019), "Prof. Dr. Muhan Bali'ye Mektup/1974", Akpınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 84, s.13-14.

Sakaoğlu, Saim (2019), "Seninle Doğanlar", Akpınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s.7-8.

Sakaoğlu-Manavgat, Selcen (2019), "Abim", Akpınar Dergisi, Temmuz-Ağustos /Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.22.

Satoğlu, Abdullah (2018), "Sevgi Ve Hüzün Şairi İlhan Geçer", Akpınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.7-9.

Satoğlu, Abdullah (2018), "Güneşe Uçmak İsteyen Şair Bahaettin Karakoç", Akpınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.7-10.

Satoğlu, Abdullah (2018), "Hüzünlü Mısralar-III", Akpınar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77, s.16.

Satoğlu, Abdullah (2018), "Lâleler Ülkesi Hollanda'da Üç Gün ve Amsterdam Şiir Buluşması", Akpınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.6-8.

Satoğlu, Abdullah (2018), "Va-Gon Penceresinden, İbrahim Minnetoğlu", Akpınar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.22-25.

Satoğlu, Abdullah (2018), "Velut Bir Yazar ve Şair: Halistin Kukul", Akpınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 74, s.7-9.

Satoğlu, Abdullah (2019), "Fikir Ve Elem Âbidesi Peyami Safa", Akpınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.11-14.

Satoğlu, Abdullah (2019), "Türk Milli Destanı Oğuzlama Ve Basri Gocul", Akpınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81 s.13-16.

Sevim, Yalçın (2018), "Sevda Sokağı", Akpınar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77 s.42.

Soyak, Murat (2018), "Bisiklet İzleri", Akpınar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayısı 77, s.24.

Soyak, Murat (2018), "Gel Zaman Git Zaman-2", Akpınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.15-18

Soyak, Murat (2018), "İstanbul Hatırası",

Akınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78 s.30.

Soyak, Murat (2018), "Şiir Şehir", Akınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78 s.30.

Soyak, Murat (2018), "Yedi Meşale Ve Ahmet Haşım", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.26-30.

Soyak, Murat (2018), "Gel Zaman Git Zaman", Akınar Dergisi, Mayıs- Haziran, Sayı 75, s.13-14.

Şahin, İsmail Adil (2019), "Kadın", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.36.

Şahin, İsmail Adil (2019), "Gazel", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.27.

Şaşma, İbrahim (2018), "Ey Âdem", Akınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.32.

Şatıroğlu, Aşık Veysel (2018), "Kara Toprak", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.21.

Tahiroğlu, Dilber (2019), "Kuvâ-yı Milliye Basını", Akınar Dergisi, Kasım- Aralık, Sayı 84, s.34-37.

Tan, Nail (2018), "Önemli Bir Halk Bilimi Sözlüğü Üzerine", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 74, s.31-33.

Tarhan, Abdülhak Hamit (2018), "Elveda Diyemedik", Akınar Dergisi", Mayıs-Haziran, Sayı 75, s.17.

Tarihoğlu, Dilber (2019), "Sevinç Çokum'la Romancılığı Üzerine Bir Söyleşi", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s.32.

Taşçı, Süleyman (2018), "Vaz Geçemedim", Akınar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77 s.41.

Tekin, Arslan (2019), "Siyaset Yok Okuma Var", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.21.

Tekin, Arslan (2019), "Yunus'u Nasıl Anlamalıyız", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.20-21.

Terzioğlu İsmail, (2019), "Peyami Safa İçin Birinci Derkenar", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.27.

Terzioğlu, İsmail. (2019), "Derkenar", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.33.

Terzioğlu, İsmail (2019), "Peyami Safa İçin İkinci Derkenar", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80 s.31.

Tıgılı, Erhan (2019), "Benim Adım Aşk", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s.9-10.

Tosun, Oktay (2019), "Onlarca Düşman Tek Devlet, Tek Adam", Ocak-Şubat, Sayı 79 s.40-42.

Türkmen, Handan (2018), "Hatırlıyor musun ?", Akınar Dergisi, Eylül-Ekim, Sayı 77, s.17.

Türkmen, Handan (2019), "Son", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos/Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.53.

Türkoğlu Hatice (2019), "Aynanın İzdüşümü", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 79, s.12.

Türkoğlu, Hatice (2018), "İyileşin", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73 s.40.

Türkoğlu, Hatice (2018), "Ömrümün İklimi", Akınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.26.

Türkoğlu, Hatice (2019), "Bir Kentim", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.36.

Uçar, Şahin (2018), " Divan'dan Bir Gazel", Akınar Dergisi, Ocak-Şubat, Sayı 73, s.23.

Uçar, Şahin (2018), "Gül", Akınar Dergisi, Kasım-Aralık, Sayı 78, s.27.

Uçar, Şahin (2018), "Salâ", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos, Sayı 76, s.31-32.

Ufuk, Harika (2018), "23 Nisan Çocuk Bayramı", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 74 s.34.

Yetiştirdi, Oğuzhan (2019), "Yayın Hayatına Yeni Başlayan Bir Dergi: Ardahan Araştırmaları", Akınar Dergisi, Temmuz-Ağustos/ Eylül-Ekim, Sayı 82-83, s.40-42.

Yılmaz, Azmi (2019), "Al Götür Beni", Akınar Dergisi, Mart-Nisan, Sayı 80, s.38.

Yılmaz, Kerem (2019), "Aydınlık", Akınar Dergisi, Mayıs-Haziran, Sayı 81, s.43.

Yılmaz, R. Mithat (2018), " İki Dirhem Bir Çekirdek", Akınar Dergisi, Ocak- Şubat, Sayı 73, s.19-20.

Yılmaz, R. Mithat (2018), "Şair Aşk ile Demiş", Akınar Dergisi, Mayıs- Haziran, Sayı 75, s.23-24.

DERGİLER

77.Sayı

76.Sayı

75.Sayı

74.Sayı

73.Sayı

72.Sayı

71.Sayı

70.Sayı

69.Sayı

MAKALELER

ŞEHİR VE MEDENİYET

Şehir ve medeniyet bahisleri üzerinde ne kadar durulsa azdır. Çünkü bu mesele her seviyede bir duruşun analizidir. Çağın ulaştığı seviyeye ulaşsa bile bu yorum!

→ Devamını Oku

ŞİİRLER

SİS ALTINDA HER ŞEHİR

İSMAİL ÖZMEL

Sis altında her şehir, tahayyüle yer verir

→ Devamını Oku

MAKALELER

YİNE BATI- BATI

Garp diye bir yer, bir şey var mı? Doğu yönün karşısındaki desek veya doğunun ziddi desek bazılarımız tebessümle karşılayabilir.

→ Devamını Oku

ŞİİRLER

KÜÇÜKSU'DA GEZİNTİ

Hangi mevsimde gelsem, rastlarım aynı ize

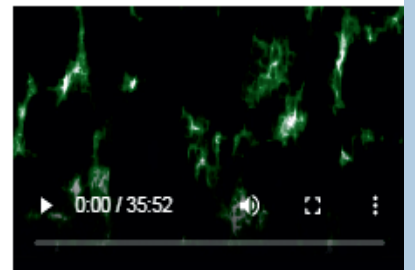
Gergefteki nakışlar uzanıyor denize.

→ Devamını Oku

SON BASKI

MEDYADA İSMAİL ÖZMEL

9 771306 373006

85.SAYI 10 TL
AKPINAR : Yeni Çarşı İş Merkezi
B / Blok • NİĞDE